PARA AĞACI

ŞERMİN YAŞAR

RESİMLEYEN:
MERT TUGEN

taze kitap

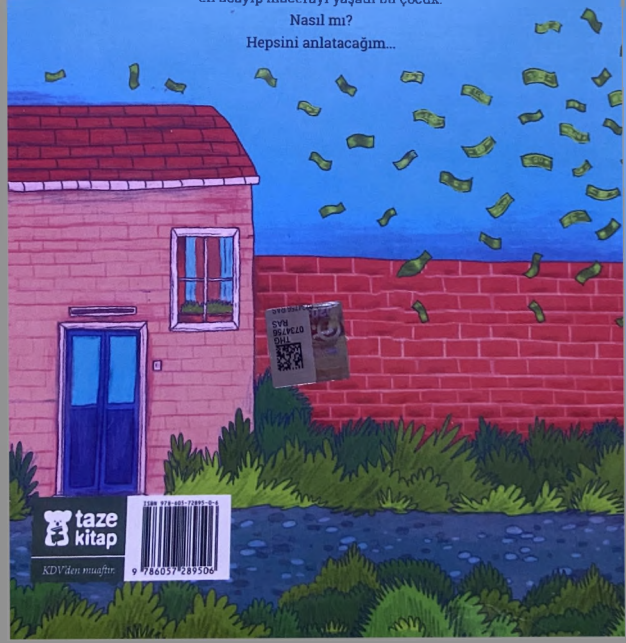
Düşünsenize bütün gün yatıyorsunuz. Kitap okumuyor, müzik dinlemiyor, hatta tablete bile bakmıyorsunuz... Boş boş, sadece yatıyorsunuz. İşte tembel oğlanla tanıştığımda tam olarak bunu yapıyordu. Oyun oynamaya, yemek yemeye, konuşmaya bile üşeniyordu. Annesiyle babası devamlı ondan şikâyet ediyordu. Sonra bir mucize oldu. Tembel oğlan hareket etmeye karar verdi. Ve daha ilk adımında dünyanın en zengin çocuğu oldu.

Sonra da geri yattı.

İşte bu hikâye, yattığı yerden gezegenin en çok para kazanan insanı olan tembel oğlanın macerası. Hiçbir şey yapmadan duyup duyabileceğiniz en acayip macerayı yaşadı bu çocuk.

Nasıl mı?

Hepsini anlatacağım...

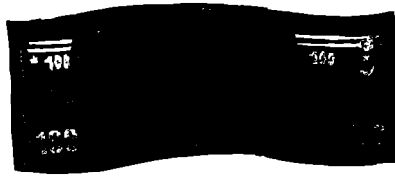

taze kitap

KDV'den muaftır.

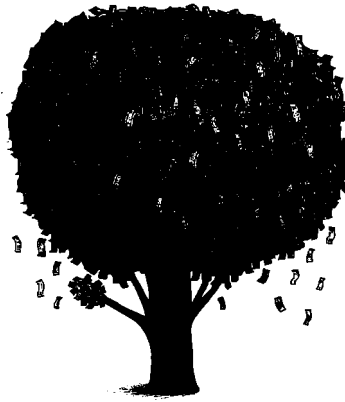
ISBN 978-605-72895-0-6

9 786057 289506

ŞERMİN YAŞAR

RESİMLEYEN: MERT TUGEN

taze kitap

PARA AĞACI

Yazan:
Şermin Yaşar

Resimleyen:
Mert Tugen

Genel Yayın Yönetmeni:
Zeynep Sevde

Editör:
Saide Nur Dikmen

Grafik Tasarım:
Sümeyye Eroğlu İskit

1. Basım: Kasım, 2022, 50 bin adet

ISBN: 978-605-72895-0-6
Taze Kitap Yayıncılık Tasarım Reklam ve Org. Hiz. Ltd. Şti.
Yayıncı Sertifika No: 44385
Ömer Avni Mah. İnebolu Sok. Ekemen İş Hanı No: 1/4
Beyoğlu / İstanbul
Telefon: 0216 401 17 17 e-posta: bilgi@tazekitap.com

Baskı ve Cilt:
Ertem Basım Ltd. Şti.
Başkent Organize Sanayi Bölgesi 22. cad. No: 8
Malıköy-Temelli/Ankara Sertifika No: 48083

© Taze Kitap, 2022

Telif yasası gereği bu kitabın tüm yayın hakları Taze Kitap Yayıncılık Tasarım ve Organizasyon Hizmetleri Ltd. Şti.'ye aittir. Tanıtım için alınacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir biçimde çoğaltılamaz ve kullanılamaz.

İÇİNDEKİLER

YATANIN YÜRÜYENE BORCU VAR	4
PARAYI VEREN DÜDÜĞÜ ÇALAR	18
EMEKSİZ YEMEK OLMAZ	26
DAVULUN SESİ UZAKTAN HOŞ GELİR	42
MÜHÜR KİMDE İSE SÜLEYMAN ODUR	64
ADI ÇIKMIŞ DOKUZA, İNMEZ SEKİZE	80
TOPRAĞI İŞLEYEN, EKMEĞİ DİŞLER	88
AZICIK AŞIM, AĞRISIZ BAŞIM	96
HER ŞEY İNCELİKTEN, İNSAN KABALIKTAN KIRILIR	102
YOK DEME YOK OLUR	116
HAZİRA DAĞ DAYANMAZ	126
ZARARİN NERESİNDEN DÖNÜLSE KÂR	134
ÇIKMADIK CANDAN UMUT KESİLMEZ	144

YATANIN YÜRÜYENE
BORCU VAR

Onu ilk gördüğümde sanırım ilkokul üçüncü sınıftaydım. Babalarımız aynı işyerinde çalışıyordu. Bir akşam bizi yemeğe davet etmişlerdi. En küçük çocuklarını, beni, yanlarına alıp misafirliğe götürmüştü bizimkiler. Abim ve ablamlar evde kalmışlardı.

Aileyle gidilen misafirlikleri hiç sevmiyordum. Gitmeden önce annem beni oyuncak bebek giydirir gibi hazırlardı. Saçımı örmeler, kafama kolonya sürmeler falan. "Ayyy nasıl hanım hanımcık olduuun!" diye bir de yanaklarımı öperdi. Hıhı, çok hanım hanımcık oldum!

Gittiğimiz evdeki çocukların durumuna göre tavırları değişirdi bizimkilerin. Misafirlik söz konusu olduğunda benim için beş seçenek vardı:

A) Cittiğimiz evde çocuk yoksa:

Salonda annem ve babamla birlikte otururdum. Annem sürekli kaş göz işareti yapıp uslu durmam gerektiğini belirten bir şeyler yapardı. Eve gidene kadar "Ne zaman gideceğiz?" sorusunu bin kere falan sormam gerekirdi. Dönüşte, "Bir oturtmadın be kızım, bir rahat vermedin!" diye söylenirlerdi. Filancanın kızı misafirliğe gidince mum gibi otururmuş, ben kıpır kıpırmışım. Kesin kurt varmış benim karnımda, kesin!

B) Gittiğimiz evde benden küçük çocuk varsa:
Annem beni onu "oynatmaya" gönderirdi. Sonra da dünya üzerinde duymaktan hiç hoşlanmadığım ikinci cümleyi söylerdi: "Hadi ablası, azıcık oynat bak küçüğü. Sen çok seversin çocuklarla ilgilenmeyi..." Uzun uzun anneme bakardım. Al ablası, bu çocuğu oynat ne demek ya? Ama mecburen gider, küçük çocuğun oyuncak sepetini yere döker, bul-tak kovalarıyla, oyuncak arabalarla ve bebeklerle falan oyun kurmaya çalışırdım. Annemin içeriden sesi gelirdi. Gururla, "Çok seviyor çocukları çok! Kesin büyüyünce ana okulu öğretmeni falan olacak." derdi.

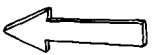
Hım, tabii tabii. Kesin olurum!

C) Gittiğimiz evde benden büyük çocuk varsa:
Bizimkiler bu kez dünya üzerinde duymaktan hiç hoşlanmadığım ilk cümleyi söylerdi: "Ablasıııı, bizim ufaklığı oynatsana biraz! Hadi yavrum git de biraz ablayla oyna..." O abiler, ablalar benimle birlikte vakit geçirmeyi hiç sevmezlerdi. Ama onlar da kendi anne babaları yüzünden buna katlanırlardı. Birlikte onların odasına giderdik. Abi ya da abla kendi işini yaparken ben oturduğum yerden ona bakardım. Zaman geçmek bilmezdi.

D) Gittiğimiz evde benimle aynı yaşta çocuk varsa: İşte bu en iyi seçenek olurdu. Kaynaşana kadar biraz vakit geçerdi ama sonra ayrılmak istemezdik. Azıcık daha kalalım diye yalvarıp dururdum bizimkilere.

E) Evde kalmak!

Evde olsam, sokağa çıkardım. Mahalledeki arkadaşlarımla oynamak varken, benim bu evde ne işim vardı!

Bu kez beni neyin beklediğini bilmiyordum. Ev, içinde çocuk varmış gibi durmuyordu. Ortalıkta kimseyi görememiştim. Ama ev sahibi kadın, *"Ayyy ne güzel kızız! Oğlumla oynasın beniiim!"* demişti. Demek ki bir çocuk vardı evde.

Bence yukarıda saydığım seçenekler içinde "E" seçeneği, en iyi seçenekti.

Tam o sırada çocuğun annesi kolumdan tuttu.

"Oyna hadi, azıcık oyna oğlumla. Ne olursun oğlumla oyna, hadi gel bak, çok güzel odası var. Bir sürü oyuncağı var, hiç açılmamış, hepsi yepyeni. Gel bak, gel. Gel götüreyim seni onun odasına." diyerek sürükledi beni çocuğun yanına doğru.

Bizim oda genellikle dağınıktı. Ablalarımla aynı odayı paylaşıyordum. Kitaplarımı okuduktan sonra sağa sola koyardım. Oyuncaklarımla oynar, oynadığım yerde bırakırdım. Kirlilerimi genellikle kirli sepetine atmazdım. Yani sepeti hedef alıyordum ama çamaşırlar sepete girmiyordu. Yanına düşüyordu. Annem odama her girdiğinde, "Ay Allah'ım şu odanın hâline bak! Pasaklı! Hayatımda senin kadar dağınık çocuk görmedim! Kız olacak bir de! Abinin odası seninkinden toplu!" diye söylenirdi.

Ablamlar sabah kalkınca yataklarını toplar, yatak örtülerini kapatır, pijamalarını katlayıp yastıklarının altına koyarlardı. Ben pijamaları, yastığı, yorganı, çarşafı karıştırıp koca bir yumak yapar, öylece bırakırdım. Okuldan eve gelince üstüne atlamak çok eğlenceli oluyordu.

Bence bütün çocukların odası benimki gibi olmalıydı. Dağınık oda, içinde oyun oynanmış oda demekti. Sayfaları kıvrılmış kitap, okunmuş kitap demekti. Patlak futbol topu, oynanmış futbol topu demekti. Saçları taranmaktan kopmuş ve azalmış oyuncak bebek, oynanmış bebek demekti. Her şey amacına uygun işte, daha ne olsun?

Bu çocuğun odası öyle değildi ama. Odadaki eşyalar hiç kullanılmamış gibiydi.

Bir köşede paketleri hiç açılmamış oyuncaklar duruyordu. Benim yeni oyuncağım olunca yavaş yavaş açamıyor, resmen parçalıyordum. En sevmediğim şey hediye paketindeki bantları sökmekti...

Ama bu çocuk paketlerin hiçbirine dokunmamıştı. Kitaplıktaki kitaplar dümdüz duruyordu. Masanın üzerindeki kalemlerin yeni alındığı çok belliydi. Kalemtıraş yüzü görmemiş onlarca kalem vardı. Halının üzerinde değil bir oyuncak, küçücük bir toz tanesi bile yoktu. Tertemizdi her yer. Ebeveyn odası gibi bile değildi. Orada bile dağınık bir şeyler bulmak mümkündür. Burası nasıl deşem? Mağaza gibiydi. Evet evet, çocuk odası mobilyaları satan bir mağaza vitrini gibi! Annem burayı görse eve gidene kadar söylenirdi.

"Bak gördün mü başkalarının çocukları nasıl akıllı, nasıl düzenli. Bal dök yala yerleri, öyle temiz. Senin odan leş gibi." derdi. Annem bu odayı görmeden hemen şu çocukla arkadaş olup oynamalı ve etrafı dağıtmalıyım, diye düşündüm. Ama işte

bir sorun vardı. Çocuk yoktu ortalıkta! Ben etrafı gözlerimle tararken çocuğun annesi yatağın üzerindeki yorganı kaldırdı ve içinden bir çocuk çıktı.

"Kalk bakalım tembel teneke! Bak arkadaş geldi sana. Hadi oynayın!" dedi.

O sırada annem kadına seslendi ve kadın, "Birazdan yine gelirim, siz oynayın." diyerek salona gitti. Yatağın içinde öylece yatan çocukla baş başa kaldım. Bir an önce oynasak iyi olur diye düşündüm ve lafa girdim.

"Uyuyor muydun?"

"Yooo..." dedi çocuk.

"Hasta mısın?" diye sordum bu kez.

"Yooo..." dedi yine aynı ses tonuyla.

Ben uyumuyorsam ya da hasta değilsem hayatta girmezdim yatağa. Demek ki çok yorgundu çocuk.

"Yorgunsun öyleyse?" dedim.

"Yooo..." dedi yine.

"Dinleniyorsun o zaman!" dedim.

"Yooo..." dedi.

"E niye yatıyorsun madem kanka?" diye sordum.

Kırk yıllık arkadaşımdı sanki, tutamamıştım kendimi. Okulda hepimiz kanka diyorduk birbirimize, alışmıştım buna. Bazen anneme, babama, ablalarıma, abime bile kanka diyesim geliyordu.

"Hiç." dedi çocuk.

Hiç mi? Boş boş yatılır mı?

"Nereye soktun tabletini? Nereye sakladın? Yastığın altında mı? Gizleme benden, hadi çıkart da oynayalım. Boş boş yatıyor olamazsın. Kesin ben gelmeden önce tabletle oynuyordun, annen aslında izin vermemişti. Biz birden odaya girince sakladın di mi?" diye sıkıştıracak oldum. Ama vazgeçtim. Bir şey demedim. Bazen böyle aniden anne babaya dönüşebiliyordum. Anne baba gibi düşünmeye başlıyordum.

Çocuk yatağa oturdu. Arkasını yastığa dayadı. O sırada yatağın içinde çarşaftan başka bir şey olmadığını fark ettim. Tablet falan yoktu. Anlamsızca bakıyorduk birbirimize.

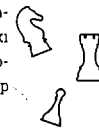
"Oyun oynamak ister misin? Annen oyun oynamamızı söyledi." dedim.

Neyse o! Evet, bu odaya bunun için gelmiştim. Oynamazsam kızardı annem. Ben genelde uyumlu bir çocuktum. Eve misafir geldiğinde, çocuklar hep benim odama gönderilirdi. Annem kaş göz eder ve

"Oynat çocukları!" derdi. Şimdi de bir "oynatma" görevi verilmişti ve onu yapmalıydım.

"Yooo..." dedi yine çocuk.

Saklambaç oynayalım, satranç oynayalım, evcilik oynayalım, hediye paketlerini açalım, yatalım, yuvarlanalım, tekerlenelim, şarkı söyleyelim, dans edelim, güreşelim, koşalım, sürünelim, kitap okuyalım, çorap fırlatalım dedim. Hepsine "Cık!" dedi.

Hiçbir şey yapmak istemiyordu bu çocuk.
Okuldan bahsedeyim bari biraz, dedim. Ben de bilmiyordum ki böyle çocuklarla ne konuşulur. Yetişkinlerden öğrendiğim gibi hareket edeyim diye düşündüm.

"Kaça gidiyorsun?" diye sordum. En iyi başlangıç cümlesi buydu.

"Gitmiyorum." dedi.

"Nasıl yaaa, okula gitmiyor musun?" dedim. Şaşırmıştım.

"Cık!"

"Nasıl cık?"

"Cık işte! Gitmiyorum."

"Niye?"

"E yorulurum."

Yorulurum diye okula gitmemek mi? İyiymiş ya! Ben niye akıl edemedim bunu? Doğru yaaa! Canım çıkıyordu benim her gün okulda. Kreşi ve anaokulunu da sayarsak yıllardır okula gidiyordum. Okulun ne zaman biteceği de belli değildi. Yoruluyordum. Eve yorgun argın geliyordum. Ama "Yoruldum ben okuldan, artık gitmeyeyim." demek aklıma gelmemişti.

O sırada annesi geri geldi çocuğun. Omuzlarımı silktim.

"Kalkmıyor." dedim. "Her şeyi denedim, yataktan kaldıramadım."

Annesi de omuzlarını silkti.

"Ben de çok denedim." dedi. "Yıllardır deniyorum, kaldıramıyorum. Bütün gün öylece yatıyor. Tembel teneke!" dedi annesi.

Sonra elimden tuttu ve salona döndük. Koridorda durdu kadın, gözlerime baktı.

"*Keşke benim de senin gibi bir çocuğum olsaydı...*" dedi.

Aayyyy!

Benim annem başkasına böyle bir şey dese, ben de onu duysam çok üzülürdüm. Biz başka anne baba görünce "Keşke benim de böyle anne babam olsa..." diyor muyduk?

Aklım içerideki çocukta kalmıştı. Ben hayatta öyle yatamazdım. Uyumak için zor giriyordum yatağa. Sabah uyanır uyanmaz fırlıyordum yataktan. Bir keresinde geç kalkmıştım. Uyanıp da saatin dokuz olduğunu fark ettiğimde hüngür hüngür ağlamıştım gün bitti diye. Çünkü her sabah yedide kalkar, akşam dokuza kadar deliler gibi koştururdum.

Anneler iki şeye bayılırlar: Çocuklarını övmek ve çocuklarından şikayet etmek...

Ben de çocuğun annesine "Hep mi böyledir?" diye sordum. Yani gerçekten sadece bu kadar sordum. Başka hiçbir şey demedim. Bu kadarcık sordum. Sonra annesi anlatmaya başladı:

"Hep böyle! Bıktık, tükendik artık. Çocuğumuzun hiçbir hastalığı yok. Her yeri, her şeyi sapasağlam. Ama tembel. Çok tembel. Küçüklüğünden beri böyle, hiç değişmedi. Eskiden beşiğinde yatıyordu, büyüdü, şimdi yatağında yatıyor. Okula gönderdik, gitmedi. Eve öğretmen çağırdık onu da bezdirdi. Okuma yazmayı öğrenince bıraktı. Okumayı yazmayı öğrendim işte, nasıl olsa okuyabiliyorum, yazabiliyorum, daha fazla okuyunca, yazınca

ne olacak, diyor. Yemek bile yemiyor doğru düzgün. Üç kaşık alıyor, sonra bırakıyor. 'Gerisi nasıl olsa aynı.' diyor. Kolu ağrıyormuş yemek yerken. Bazen ben besliyorum, kaşıkla veriyorum ağzına. Bu sefer de 'Çenem yoruldu.' diyor. Konuşmuyor bile bizimle, ağzı yoruluyormuş. Keşke benim çocuğum da senin gibi olsaaaaa!" diye ağladı kadıncağız.

Annemin bana sarıldığını fark ettim. Ne oldu? Daha evden çıkmadan önce her yeri dağıtıyorum, sabah akşam yemek yemek istiyorum, tuvalette kitap okuyorum, sürekli konuşuyorum, çok soru soruyorum diye kızıp duruyordun. Şimdi kıymete mi bindim?

Kadın ağlarken, kocası kalktı ve karısına sarıldı.

"Bırak şu tembel tenekeyi, üzülme kanıcığım. Biz elimizden geleni yaptık." diyerek teselli etti.

Sonra biraz daha oturduk ve müsaade isteyip kalktık. Eve gelince birkaç kez anneme, "Ben de o çocuk gibi mi olayım?" diye şantaj yapmaya kalkıştım. Yattığım yerden kalkmamayı, okula gitmeyeceğim diye inatlaşmayı denedim.

Ben, "Aman evladım olma, biz senin bu hâlini çok seviyoruz. Söz, artık sana hiç kızmayacağız." demesini bekliyordum. Ama annem, "Hele bir ol ba-

kalım, ben seni ne yapıyorum. Ben o çocuğun annesine benzemem, gösteririm sana gününü. Hiç kusura bakma, yatanın yürüyene borcu var! Öyle yan gelip yatamazsın! Marş marş, herkes okuluna, herkes işinin başına." dedi.

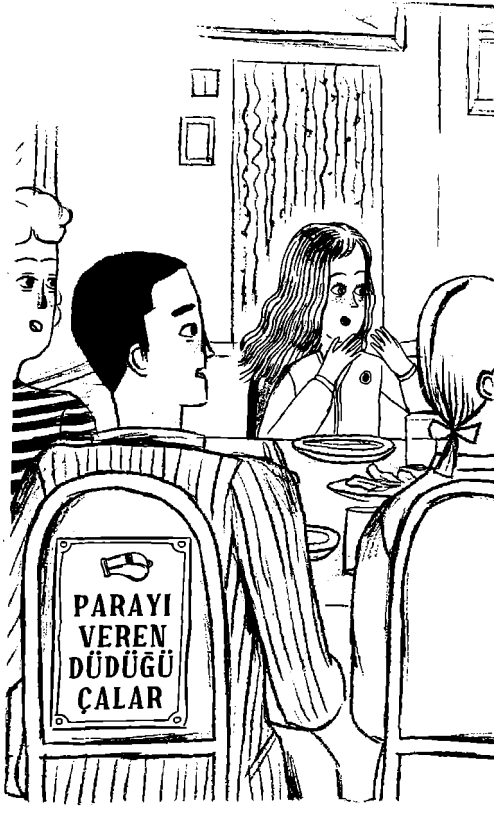

Bir ay sonra duyduk ki babamın arkadaşı işten çıkartılmış. Tembel oğlanın babası yani. Babam anneme fabrikada bir anlaşmazlık çıktığını, arkadaşının haksız yere işten kovulduğunu anlatmıştı. "Koca adam hüngür hüngür ağladı işten çıkarken, çok üzüldüm." demişti.

O aileyle ilgili en son böyle bir konuşma geçti evde. Onlar hakkında bir daha hiç konuşmadık.

Ta ki yaklaşık beş yıl sonra, bir gün yeniden karşılaşıncaya kadar...

PARAYI
VEREN
DÜDÜĞÜ
ÇALAR

Biz hiçbir zaman zengin bir aile olmadık. Babam ve annem hep çalıştılar. İkisi de bir fabrikada işçi. Kazandıkları para ev kirasına, benim ve kardeşlerimin okul masraflarına, mutfak giderlerine ancak yetiyordu. Ayda bir babam bize temsili harçlıklar dağıtıyordu. Sonra annem harçlıkları geri topluyor, bir ihtiyacımızı karşılamak için kullanıyordu. Bu yıllarca böyle devam etti.

Annem ve babam maaşlarını her ayın başında alırlardı. **Ayın biri demek bizim için dönerciye gitmek demekti.** O günleri çok severdim. Ayda sadece bir gün dışarıda ailece yemek yemenin tadını çıkartırdık.

İki ablam ve abim üniversiteyi bitirmiş, işe başlamışlardı. Ben de lise sınavlarına hazırlanıyordum. **Kısacası hepimiz sabahtan akşama kadar çalışıyorduk.** Sabah evimizde büyük bir telaş yaşanıyordu. Herkes koşturuyor, giyiniyor, banyoda sıra oluyordu. Kahvaltıdan sonra hızlıca masayı topluyor ve evden ayrılıyorduk. Annem, babam, abim ve ablalarım işe, ben okula. Akşam olduğunda hepimiz sırayla ve farklı yorgunluklarla evimize dönüyorduk.

Ben genelde ders çalışıyordum. Tüm gün... Neredeyse aralıksız. Günümün büyük bir kısmını okulda geçiriyordum. Okuldan sonra etüde kalmamız

isteniyordu. Eve döndüğümde yine çalışmaya devam ediyordum. Lise sınavına hazırlandığım için bol bol test çözmeliydim.

Eskiden ne güzel hep sokakta oynardık. Artık sınav yüzünden sokağa çıkmaya bile vaktimiz yoktu. Bazen annem zorla gönderiyor, "Çık yavrum biraz kafan dağılır." diyordu.

Dışarıya çıktığımda eğer oynayacak arkadaş bulabilirsem -çünkü hepsi benim gibi ders çalışıyordu- onlarla ip atlıyor ya da futbol oynuyordum. Özellikle Neriman teyzenin cama çıktığı zamanlarda futbol oynuyordum. Beni her gördüğünde "Kıızz, gir evine! Kız dediğin top oynar mı?" diyordu.

Neriman teyzenin kızların, erkeklerin yaptığı her işi yapabileceğine dair fikir sahibi olması için benim büyüdüğümü görmesi lazımdı.

Eğer sokağa çıkmadıysam ve evdeysem kafamı dağıtmak için bazen gitar çalıyor, kitap okuyor ve canım isterse biraz yazı yazıyordum. Bazen bilgisayarda oyun oynuyor ya da telefonda vakit geçiriyordum. Abim ilk maaşıyla kendisine yeni telefon almıştı. Gerçi daha özel bir şey almasını beklerdim ama neyse... Bana da eski telefonu kalmıştı.

Yani bütün bir gün hepimiz için koşuşturmacayla geçiyordu. Sadece artık daha sık dönerciye gidiyorduk. Ablamların ve abimin maaş gününde de soluğu dönercide alıyorduk. Annem her seferinde, "Buraya vereceğimiz parayla et alsak bir hafta yerdik." diyordu.

Bir gün yine döner yemeye gitmiştik ve onu gördük. Babamın yıllar önce aynı fabrikada çalıştığı arkadaşını. Yani tembel tenekenin babasını... Döner dükkânından döner alıyordu. Dönerciyle pazarlık yapıyordu.

"Olmaz beyefendi, nasıl satayım size hepsini? Bakın başka müşterilerim var, ne diyeyim onlara? Şimdi sattım döneri, bitti mi diyeyim?" diye direniyordu usta.

Babamın eski arkadaşı ısrarcıydı. "Ver bana dönerin hepsini." diyordu. Ama usta da vermemekte inat ediyordu. "Dönerin alt tarafı pişmedi. Çiğ et mi yiyeceksiniz beyefendi?"

"Parasıyla değil mi kardeşim? Çiğ yerim, pişmiş yerim. Sana ne! Öbür müşterilere de bitti dersin. Al şu parayı, yükle bana döneri. Hadi çok uzatma." diyordu.

Bir tomar para bırakmıştı tezgâha. Dönerci dayanamadı, parayı aldı, döneri çıkarttı ocaktan...

Sırtında koca bir şiş dönerle yanımızdan geçerken, babamı gördü adam.

"Oooo Hilmi abi, nasılsın yahu? Ne kadar uzun zaman oldu. Hay maşallah, hiç değişmemişsin." dedi.

"Değiştik, değiştik, yaşlandık. İyiyim çok şükür Samicığim, sen nasılsın?" dedi babam gözlerini adamın sırtındaki dönerden indirmeden.

"İyiyim ben de. Maşallah büyütmüşsün çocukları." dedi Sami amca. Sırtında sanki döner yokmuş gibi davranıyordu.

Babam hepimiz hakkında tek tek konuştu. Bayılıyordu bizi anlatmaya. Hepimizle gurur duyuyordu, bunu biliyorduk.

"Büyüdüler şükür Samiciğim. Büyük kızım, insan kaynakları sorumlusu bir fabrikada. Bu ortanca kızım, kendisi memur oldu, bakanlıkta çalışıyor. Onun bir küçüğü oğlum, polis oldu amcası. Bu da en küçük kızım, o da bu yıl lise sınavına hazırlanıyor. Büyüdüler şükür. Senin de oğlun vardı galiba bizim kızla yaşıt. O nasıl? Nasıl gidiyor sınav hazırlığı?" diye sordu babam.

"Benim oğlan iyi. Sınava falan hazırlanmıyor." dedi Sami amca. "Olacağını oldu zaten, zengin oldu çok şükür. Çok zengin. Çok iyiyiz. Yaşayıp gidiyoruz. Daha doğrusu yatıyoruz diyelim. Hahahahaha! Hâlâ aynı kerata, hâlâ aynı tembel teneke. Ama işte bu sefer zengin teneke! Sınav mınav işleri, meslek seçimi, memurluk, iş güç bunlar saçmalıkmış azizim. Biz de boşa çalışmışız senelerdir. Ben de bıraktım işi. Bu hayatta şansın olacak. Bizim oğlanın şansı yaver gitti, zengin oldu. Beni de döner almaya yolladı. Çok seviyor döneri. Azıcık yiyor, gerisini çöpe atıyor. Ama olsun, zengin zaten, zararı yok. Hay Allah, hepsini de aldım dönerin, size kalmadı. İsterseniz bırakayım biraz." diyerek masaya yatırdı omzundaki döneri.

"İstemez, sağ olun. Başka yerde yeriz." dedik, kalktık. Gidip başka bir dönercide yemek yedik.

Babam yemek boyunca, "Sami'ye bak yahu! Bırakmış işi. İnsan işi bırakır mı? Emekliliği de gelmemiştir bunun daha, küçüktü bizden. Emekli olmadan iş bırakılır mı yahu? Ne yer, ne içersin?" dedi durdu.

"Zengin olmuşlar işte, niye çalışsın?" diyordu annem, babama ısrarla. Babam da, "Olur mu yahu! İsterse zengin olsun, insan işi bırakır mı? Çalışmadan durulur mu? Sabah kalktın, nereye gideceksin? Dü-

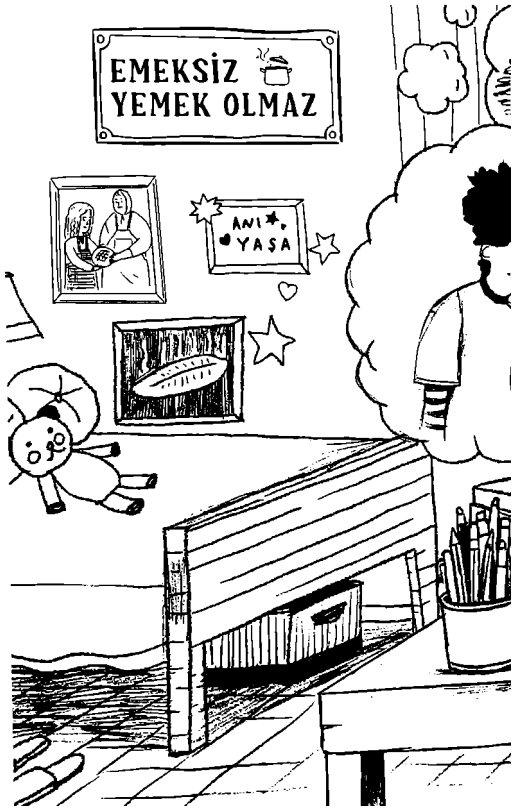
şünsene işin yok Nuran, böyle hayat olur mu? Fıttırır insan." diye dudak büküyordu.

Durmadan, "Ne yer, ne içerler?" diyordu. "Döner yiyorlarmış işte her gün." diyorduk. Babam bu kez, "Her gün döner mi yenir?" diye söyleniyordu.

Benim aklıma ise başka bir şey takılmıştı. O oğlan, o tembel oğlan, hiçbir şey yapmayan, yatağından kalkmayan çocuk, tembel teneke dedikleri o uyuşuk, nasıl zengin olmuştu acaba? Kolay mıydı zengin olmak?

Bu kadar kolaysa biz neden çalışıyorduk? Babam bu kadar çalışmasına rağmen nasıl zengin olamamıştı? Babacığım ben doğduğumdan beri aralıksız çalışıyordu.

Babamın, "Hayret bir şey yahu! Sen kalk bu yaşta işi bırak, sırtında döner taşı! Bir tomar para çıkarttı cebinden Nuran. O kadar para çalışmayla kazanılsa, atamaz öyle dönercinin önüne. O dönerciye de gitmeyelim bir daha. İyi dinledim ben. Başta satmam diyordu, sonra para tomarını görünce döndü gözleri. Paranın açamayacağı kapı yok Nuran, vallahi yok, billahi yok. Eee ne demişler. Parayı veren düdüğü çalar!" serzenişleriyle eve döndük.

EMEKSİZ
YEMEK OLMAZ
ANI
YAŞA

Dönerciden döndükten sonra bütün gece tembel oğlanı düşündüm. Annem ve babam salonda çay içiyorlardı. Babam hâlâ Sami amcaya söyleniyordu. Ablamlar mutfaktaydı. Ben ders çalışıyorum diye aylardır mutfakta oturuyorlardı. Ben de güya odamda test çözüyordum. Ama kafamı bir türlü sorulara veremiyordum.

Kendimi bildim bileli ders çalışıyordum. Sınav zamanı yaklaşmıştı. Bütün arkadaşlarımla, öğretmenlerimle, anne babamla neredeyse konuştuğumuz tek şey sınavdı. Hepimiz aynı şeyleri düşünüyorduk:

Gelecekte ne olacağız?
İyi bir gelecek için ders çalışmalıyız.

Okul müdürü her hafta, "Siz bu ülkenin geleceğisiniz." diyordu. Biz de kendi kendimize, "Biz bu ülkenin geleceğiyiz." diyerek geziyorduk. Bir ülkenin geleceği olmak tam olarak ne demekti, pek çoğumuzun hiçbir fikri yoktu. Gün boyu bunları duyuyor; test kitapları, konu anlatımları, çözümlü sorular arasında kafayı yiyorduk sakin sakin.

Rehberlik öğretmenimiz, "On yıl sonraki hâlinize mektup yazın." önerisinde bulunmuştu. On yıl sonraki hâlimi gözümün önünde canlandırabili-

yordum. Bu bana çok heyecan verici geliyordu.

Ben ekmekçi olacaktım ve bunun için gastronomi okuyacaktım. Evde iki yıldır bunu tartışıyorduk. Babam "daha iyisini hedeflememi" söylüyordu. Daha iyisi neydi ki? Ekmekçi olmak istiyordum işte. Her sabah yumuşacık, sıcacık ekmek yiyorsun. Ekmekçilik iyi değil miydi? Daha iyi bir ekmekçi olmaksa eğer kastettiği şey, buna tamamdım. Ama babamın anlatmak istediği başka bir şeydi. Daha yüksek maaş ihtimali olan işe, "daha iyi" diyordu.

Doktor olmamı istediğini biliyordum. "Doktorlukta çok para var." deyip duruyordu laf arasında. "Beni kan tutuyor kan! Burnum kanasa bayılıyorum. Benden nasıl doktor olsun? Hem daha üniversiteye çok var baba. Önce bir liseyi bitireyim." diye karşı çıkıyordum. "Olsun, şimdiden karar vermelisin." diyordu babam. Neredeyse her akşam bunu tartışıyorduk.

On yıl sonraki hâlime mektup yazmak kolaydı ama hangi adrese postalayacaktım? Babamın istediği gibi doktor olduğum hastanenin adresine mi,

yoksa kendi hayalimdeki gibi ekmekçi olduğum ekmek dükkânının adresine mi? Ayrıca niye on yıl sonraki hâlime mektup yazıyordum. Ne acelemiz vardı sahiden anlamıyordum. Eve kim gelse bu konu açılıyordu.

Yetişkinlerin en çok merak ettikleri şey, çocukların büyüyünce ne olacağı.

Herkes bunu soruyordu. Gerçi onların çocuklarla sohbet etme becerisi bu kadardı. Ortalama bir yetişkinin herhangi bir çocukla kurabildiği sohbet, şu üç soru etrafında dönüyordu:

"Kaça gidiyorsun?"

"Dersler nasıl?"

"Büyüyünce ne olacaksın?"

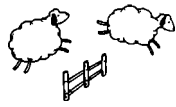
Yani çocuklar için hayat gerçekten üç sorudan ibaret olamazdı.

Keşke şöyle sorular sorsalardı:

"Cençler neden mutsuzlar?"

"Okul müdürü olmayan bir okul mümkün olabilir mi?"

"Havalar nasıl?"

Bir de tabii çocuk görünce anında öğretmen kesilenler vardı. Onlar hemen şöyle sorular soruyorlardı. "Bir koyunda dört bacak varsa, sekiz koyunda kaç kulak vardır?" falan.

Sanki çocuklar sadece problem çözen insanlar! Karşımıza gerçek bir problem koysanız ve gerçekten çözebileceğimize inansanız belki de pek çok soruna çözüm bulacağız. Ama bize layık gördüğünüz sorular sadece, "Ayşe manavdan tanesi 8 liradan 12 demet maydanoz almıştır." diye başlıyor. Oysa bıraksalar, "Topraksız maydanoz nasıl üretilir?" sorusuna bile cevap verebiliriz. İnternette bunların hepsi var ve biz tahmin ettiğinizden daha fazla şey biliyoruz.

Neyse işte, bizim evde de sohbetler büyüyünce benim ne olacağım üzerinden dönüyordu. Babam soranlara "Biz tıp okuyacağız." diyordu. Sanki o da benimle birlikte okuyacaktı. Annem "Önce iyi bir lise kazansın, sonra tıp için hazırlanır. Ama bence benim kızım için öğretmenlik en iyi meslek." diyordu. Bir insan, evladına hiç mi sormazdı yahu sen ne istiyorsun, diye?

Bir gün dayanamadım ve bu konuyu bizimkilerle açıkça konuştum. "Lütfen beni sık boğaz etmeyin."

dedim. Bu konuşmadan sonra soranlara "Henüz karar vermedik." dediler. Bunun üzerine "Gelecek benim ya hani, ben karar versem sadece, nasıl olur?" diyemedim. Duygusal da biriyim, kıramıyordum kalplerini. Böyle böyle zorla **doktor** olmaktan çok korkuyordum.

"Daha iyisini yapabilir ama çalışmıyor." cümlesindeki çocuk bendim işte. Aslında matematiğim çok iyiydi ama yüksek puan alırım da doktor olurum korkusuyla matematik sorularına az bakıyordum. **Gastronomi** okumak, ekmekçi olmak istiyordum ileride ben. İdealim buydu. Kararımı çoktan vermiştim. **Sadece buna saygı duyulmasını istiyordum.** Babam "Ekmekçilik diye meslek mi var? Fırıncı o." diyordu. Ya aynı şey değil! Aynı şey bile olsa ne fark eder? Deliriyordum kabaran ekmek hamurunu görünce. Aklım başımdan gidiyordu!

Ekmek benim için biraz da babaannem demekti. Babaannem çok güzel ekmek yapardı. Bana hamur yoğurmayı, ekmek pişirmenin büyük bir sabır istediğini o öğretmişti.

"Gidip fırından, bakkaldan alalım." demiştim ilk seferinde. Ama babaannem, "Beni çok dinlendiriyor hamur yoğurmak. Evet yorucu ama emeksiz yemek olmaz. Kendi emeğinle yaptığın yemek daha tatlı olur." demişti. Bizimkiler tatillerde beni hep babaanneme gönderirlerdi. Sınava hazırlanmaya başladığımdan beri köye de gidemez olmuştum. Babaannemi doğru dürüst görmüyordum. Sınav yüzünden ona da, ekmeklerine de hasret kalmıştım.

Beni de gerçekten dinlendiriyordu ekmek yapmak. Hele bir de fırından çıkınca odaya yayılan o kokusu yok mu? Offf!

İki yıldır ben de ekmek yapabiliyordum. Bizimkiler ilk gördüklerinde çok şaşırmışlardı. "Ay sen daha çok küçüksün ama. Bu ekmek yenmez ki!" bile demişlerdi. Sanki ekmek pişirmenin yaşı var! Ama ekmekler fırından çıkınca bir yiyişleri vardı, görmeliydiniz...

Sekizinci sınıfa geçtiğim yıl, ekmek pişirmemi yasakladılar. Hamurla uğraşarak vakit kaybetmemeliydim. Ben sadece ders çalışmalı ve test çözmeliydim. Sadece ders, sadece test!

Gel gelelim, tembel oğlan bir türlü çıkmıyordu aklımdan. Nasıl ders çalışayım, nasıl test çözeyim? Ne iş yapıyordu acaba? Hiç okula gitmemişti çocuk. Babası da demişti zaten. Sınava falan hazırlanmıyormuş, zaten zenginmiş. Ne olmuştu da zengin olmuştu bu çocuk? Test çözmeyi bırakıp yatağa yattım. Bütün gece yatağın içinde döndüm durdum. **Ben yatağın içine girince ancak uyumayı biliyordum, bu çocuk yattığı yerden zengin olmuştu.**

Babam uzak bir akrabadan bahsederdi bazen. Tarlalarında gömü bulmuşlar, küp küp altın çıkartmışlar. Bütün çocukluğumuzu onların aile hikâyelerini dinleyerek geçirmiştik. Parayı bulduktan sonra başlarına gelmeyen kalmamıştı. Annem sürekli elini kulağına götürüp ağzıyla değişik bir ses çıkarttıktan sonra tahtaya vurur, "Aman istemem öyle parayı." derdi.

Belki bu çocuk da gömü bulmuştu.

Ama toprağa gömülü bir küpü bulması için yeri kazması lazım. Bunda hatırladığım kadarıyla hiç öyle bir tip yoktu. Yataktan kalkmıyordu çocuk, kalkıp hazine mi arasın?

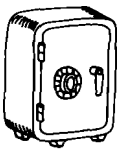

Belki de dondurma çubuğundan zengin olmuştu çocuk. Dondurma çubuklarından çıkan şifreyi mesajla göndermiş, o pahalı araba buna çıkmıştı. Olur mu olur?

Ben de bize çıkmasını çok isterdim. Kırk yılda bir aldığımız dondurmanın içinden çıkan şifreyi her göndermeye kalkıştığımda babam, "Koy o çubuğu yerine. Ben evime dondurma çubuğundan çıkmış araba sokmam. Nasıl aldınız o arabayı derlerse, ne diyeceğiz millete? Dondurma yedik, öyle mi aldık diyeceğiz?" deyip terslliyordu beni. Aslında eve sokmayacaktık arabayı, kapının önüne çekecektik ama bunu teklif edemiyorduk babama. Belli ki Sami amca kızmamış, göndermesine izin vermişti çubuktaki şifreyi. Tembel oğlan da zengin olmuştu böylece. Ama neticede bir araba parası bu. Bir seneye tükenirdi para. Hazıra dağ dayanmazdı. Öyle döneri köküyle, şişiyle alacak bir durum olmazdı ortada.

Dedesinden miras kalmış olabilirdi. Babasından miras kalma ihtimali yoktu. Zira Sami amca hayattaydı. Demek ki miras dededen kalmıştı. Ama dededen kalan miras bu oğlana değil Sami amca-

ya kalırdı. "Oğlum zengin oldu." demişti adam, ben zengin oldum demem*i*şti. Miras ihtimalini de sildim kafadan.

Aklıma Necmi dayım geldi. O sülalemizdeki en zengin kişiydi. Ticaretle uğraşıyordu. Bizimkiler gibi aylık bir geliri yoktu. "Ne kadar çalışırsan o kadar kazanırsın!" diyordu Necmi dayım. Ama hep çok yoğundu o. Hep çok çalışıyordu. Hiçbir aile yemeğine katılmazdı. Yengem hep, "Dayının yüzünü gören cennetlik. Biz bile görmüyoruz, çok çalışıyor." diye söylenirdi.

Bizim tembel çocuğun ticaretle uğraşmış olabileceğini düşündüm ama sanmıyordum. Ticaretle uğraşan insanlar, kendilerine ne yapıyorsun diye sorduklarında "Ticaretle uğraşıyorum." diyorlardı. Adı üstünde, uğraş gerektiriyordu. Bu oğlan ticaretle falan uğraşamazdı.

Ne olmuştu bu çocuğa? Nasıl zengin olmuştu bu tembellikle?

İnsanlar yıllarca sabahtan akşama kadar çalışıyor, yine de ancak hayatta kalacak kadar para kazanıyorlardı. Bunu bulmam lazımdı. Bulup da ben de onun yaptığını yapacak değildim elbette.

Öyle olsa internette, "Zengin iş insanlarının sırları" diye arama yapar, onları okurdum. Ya da gider kitapçıdan "On adımda zengin olma" kitapları falan alırdım. Ama o kitaplara yatıracak param da yoktu. Böyle bir kitabı alıp eve gelsem, annem, "Harçlığını buna mı harcadın sen, utanmaz!" deyip kitapla tozumu alırdı. Ayrıca ben paranın peşinde değil, çalışmadan para kazanmanın yolunun peşindeydim. Ben sadece tembel bir insanın nasıl zengin olabildiğinin cevabını arıyordum.

Can sıkıntısıyla telefonumu elime aldım. Biraz sosyal medyada gezeyim dedim. (Günde 45 dakika telefonla vakit geçirme hakkım vardı. Kırk altıncı dakika panikliyordum. Sanki bütün öğretmenlerim beni izliyormuş gibi hissediyordum.) Takip ettiğim bir hesabın altındaki yorumları okudum. "Kredi kartı borcu olan hanımlar. Çalışmadan, evinizden çıkmadan, para kazanmayı vaat ediyoruz! Bilmem ne kadar borcum vardı, onunla tanıştım, paramı ona katladı. Sen de ekibimize katıl, senin de paranı ona katlasın." diye bir şeyler yazılmıştı. Bunlara inanıp da ekibe katılan var mıydı sahiden acaba?

Belki de tembel oğlan bu ekibe katılmıştı. Yorum, çalışmadan ve evinizden çıkmadan para kazan-

mayı vaat ediyordu. Ama işte vaat bu, vaat. Gerçek olsa o yorumun orada ne işi var? Paranı bir anda ona katlamışsın, hâlâ neyin peşindesin, diye düşündüm. Sonra cüzdanımdaki para geldi aklıma. Ona değil, bine katlasa yine de beni zengin etmezdi. Demek ki tembel oğlanın başta çok parası vardı.

Bunları düşünürken uyuyakalmıştım. Saatimi sabaha karşı beşe kurmuştum çünkü kalkıp ders çalışacaktım. Okula sabah sekizde gidiyordum. Sekize kadar üç saat evde çalışıyordum. Ders çalışmaya gitmeden önce ders çalışmak ve ders çalıştıktan sonra eve gelip tekrar ders çalışmak en sevdiğim hobilerim arasındaydı.

Tembel oğlanı düşündüm yataktan çıkmaya çalışırken. Pöfür pöfür uyuyordu paşam şimdi yatağında. Sınav derdi yok, gelecek kaygısı yok, bir şey yok. Sınava da girmeyecekmiş zaten. Girmesin. Ne güzel. Bir rakibimiz elenmişti.

Keşke sınava girecek bütün çocuklar zengin olsaydı da sınava sadece ben girseydim!

O gün okulda da çıkmadı çocuk aklımdan. Onu hayalimde yatağının içine uzanmış para sayarken canlandırıyordum. Para saymaya da üşenmiş, makine almıştı yanına. Cayır cayır çalışıyordu makine. Yattığı yerden annesine, "Koy paraları makineye!" diyor, annesi tomarları makineye yerleştiriyordu. Annesi, "Aslan oğlum benim, kahramanım!" diye seviyordu hayalimde çocuğu. Ya git, sen değil miydin, "Bıktım bunun tembelliğinden!" diyen. Ne oldu? Paralanınca kıymete bindi değil mi çocuğun?

Hayalimdeki tembel çocuğa da annesine de sinir oldum. Hayır, hayır! Zenginlere sinir olduğum gibi bir durum anlaşılmasın. Ne alakası var?

Mesela Ümit, sınıf arkadaşım. Durumları gayet iyiydi. Babasının galerisi vardı. Durumlarının iyi olduğunu Ümit'in giyiminden, kuşamından anlıyorduk. Ümit'e sinir oluyor muydum? Olmuyordum. Babası sabahtan akşama kadar çalışıyordu. Ümit bütün yaz tatillerini babasının dükkânında geçiriyordu. Ümit de bütün gün yatakta yatsa ona da sinir olurdum. Ben sinir olma konusunda adil biriydim. Sadece tembelliğin nasıl bir zenginlik getirdiğini çözememiştim.

Okul çıkışı sınıf arkadaşım Mert'e bahsettim olay-

dan. Tembel oğlanı anlattım. Sami amcayla karşılaşmamızı ve döner olayını anlattım. "Offf!" dedi. "Döneri köküyle alacak kadar zenginse, zengindir kanka. Döner dediğin 100 gram olur."

Bence de öyle ama işte nasıl alıyorlardı onu öyle.

"Belki..." dedi Mert. "Ünlü olmuştur senin tembel oğlan."

Tabii yaaa, bunu hiç düşünmemiştim. Belki de ünlü olmuştu çocuk. Ünlüler zengin olur neticede. Böyle de bir algı vardı kafamızda. Bize göre bütün ünlüler zengindir! Kimse başarıyı nasıl sağladıklarına bakmazdı. Sadece sonuca bakılırdı. İyi de neyiyle ünlü olacaktı bu çocuk?

"Ünlü" bir sıfattı, bunun sonuna bir isim gelmesi gerekiyordu. Ünlü şarkıcı, ünlü oyuncu, ünlü tiyatrocu, ünlü kebapçı, ünlü dönerci, ünlü yazar, ünlü ressam... Bu neyiyle ünlü olacaktı ki? Ünlü tembel diye mi çıkacaktı da zengin olacaktı? Gerçi olur ha! Hiçbir şey yapmadan, saçma sapan videolar çekerek ünlü olanlarla doluydu ortalık. Belki de öyle bir "ünlü boş" olmuştu çocuk. Evet, evet, kesin böyle bir şeydi bu. Ama düşününce bu da bir şeydi yaaa. Video çekiyorsun sonuçta. Ünlü boş olmak için bile bir şey yapman gerekiyordu. Seni yatağında öylece yatarken ne zengin etsin?

Bu soru delirtiyordu beni. Nasıl zengin olmuştu tembel oğlan? Nasıl? Nasıl? Nasıl?

DAVULUN SESİ
UZAKTAN
HOŞ GELİR

Bir hafta boyunca tembel oğlanı düşündüm. Kendimi bir türlü derslerime veremiyordum. Okuduğum soruları bir türlü anlayamıyordum. **Her soru tembel oğlana çıkıyordu.**

Mesela soru, "52 kg ve 70 kg'lık iki çuvalda bulunan mercimekler eşit büyüklükte poşetlere bölünecektir." diye başlıyordu. Ben soruyu, "52 kg ve 70 kg'lık iki çuvalda bulunan altınlar eşit büyüklükte poşetlere bölünecektir. Tembel oğlanın kaç poşete ihtiyacı vardır?" diye okuyordum. Takmıştım bu meseleye, çıkamıyordum içinden.

Tek çaresi vardı: İlk ve son kez beş altı yıl önce gördüğüm o çocuğu bulacak ve nasıl zengin olduğunu öğrenecektim. Bu kadar kolaysa zengin olmak, biz de olurduk, ne var? Gerçi böyle boş şeylerle uğraşmama ailem izin vermezdi. Ayrıca ailemin izin verip vermemesi sorun değil, benim de gönlüm razı olmuyordu. Ders çalışmam gereken zamanda ders çalışmalıydım.

Tam o sırada aradığım fırsat ayağıma geldi. Türkçe öğretmenimiz, "İlginç bulduğumuz bir konu hakkında bir uzmanla röportaj yapma ödevi"

vermişti. Tembel oğlanın zengin olması bana göre ilginç bir konuydu. Bu yaşta zengin olduğuna göre uzman da sayılırdı.

Babama gidip yardım istedim.

"Baba, sende Sami amcanın telefonu var mı?"

"Hangi Sami?"

"Zengin Sami."

"İşsiz Sami."

"İşsiz ve zengin Sami diyelim, peki. Var mı onun telefonu sende?"

"Var, ne yapacaksın?"

"Arayıp oğlunu sorcam."

"Zengin oğlanı mı?"

"Tembel oğlanı."

"Zengin ve tembel oğlanı diyelim. Ne yapcan onu, neyi sorcan?"

"Nasıl zengin olduğunu sorcam."

"Eee sen de mi zengin olcan?"

"Yok yaaa, nasıl bu kadar tembel olup da bu kadar zengin olduğunu sorcam."

"Eeee sen de mi tembel olcan?"

"Tembel olunmaz, doğulur baba. Türkçe ödevim var, ilginç bir konu hakkında biriyle röportaj yapacakmışız. Çocuğa üç beş soru sorucam."

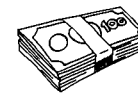
"İyi, vereyim telefonunu. Sami'ye de söyle, iş lazımsa bizim fabrikaya işçi alınacak. Konuşurum onun için. Boş oturmasın."

Babam hiç kimsenin boş oturmasına katlanamıyordu. **Herkes, her daim çalışmalıydı.** Kendisi işe gitmediği tek gün olan pazar günlerinde bile çalışıyordu. Rasim abinin kahvehanesinde çaycılık yapıyordu.

"Tamam baba söylerim." dedim.

Sami amcayı aradım. Hâlini hatırını sordum.

"Para isteyeceksen, hiç lafa girme yeğenim." dedi.

Ne para istemesi yahu? Şaşırdım kaldım. Babam duysa önce bana, sonra Sami amcaya demediğini bırakmazdı. Ama ben de babama bırakmadım, ne diyeceksem kendim söyledim.

"Sen bizi yanlış tanımışsın Sami amca. Bizim kimseye borcumuz olmaz, kimseden borç istemeyiz.

Evimize beş maaş giriyor çok şükür. Hiçbir eksiğimiz, ihtiyacımız yok. Bu dediğini babam duymasın." dedim.

"Kusura bakma yeğenim, zengin olduğumuzu duyunca herkes para istemek için aradı. Temkinli davranıyoruz. Yoksa bilmez miyim ben Hilmi'yi?" dedi.

Hilmi mi? Daha önce Hilmi abi diyordu. Şimdi Hilmi mi olmuş?

Zengin olunca insanların yaşı bile büyüyordu demek ki!

"İyi. Benim bir zenginle röportaj yapmam lazım, bitirme ödevi için. Oğlun müsaitse bana zaman ayırabilir mi?" dedim.

Öğretmenimiz aslında uzmanla röportaj yapın demişti ama ben çocuk için uzman demedim, zengin dedim. Bu Sami amcanın hoşuna gidebilirdi.

"Müsait, müsait hiç işi yok. Yatıyor öyle sabahtan akşama. Aha şimdi de evin girişinde yatıyor. Gel konuş. Ama çenesi yorulursa konuşmaz pek. Keyfi isterse konuşuyor. Gel de anlatsın sana ne zorluklar yaşadığımızı. Zenginiz diye her şey güllük gülistanlık sanıyorlar. Hiç kolay değil zenginlik... **Eeee davulun sesi uzaktan hoş gelir.**" dedi.

Demek ki pek değişmemişti çocuk. Tam olarak

bunu öğrenmek istiyordum. Hiç değişmeden nasıl zengin olabilmişti? Ertesi gün hafta sonuydu. Gidip şu davulun sesini yakından dinlemek istiyordum.

Sabah kahvaltıdan sonra verdikleri adrese doğru yola çıktım. Biz şehrin ortasında oturuyorduk. Her yer ev, her yer araba, her yer tabela, her yer insandı. **Tuhaf bir şekilde bir zenginler, bir de fakirler şehre uzak oturuyorlardı.** Şehirden uzaktaysan ya çok zenginsin, ya çok fakir...

Bunların evi de şehre epey uzaktı. Bir saate yakın yol gittim. Sonunda gittiğim evin, eskiden gittiğimiz ev olduğunu fark ettim. Demek ki zengin olduk diye taşınmamışlardı muhitlerinden. Ama evin dışına yüksek duvarlar örmüşlerdi: **İki insan boyunu aşan, devasa tuğla duvarlar.** Kapının önünde bir güvenlik kulübesi vardı, içinde de bir güvenlik görevlisi. Görevliye yaklaşıp, "Sami amcayla görüşecektim." dedim.

"Boşuna gelmişsin, kimseye yardım etmiyoruz, hadi başka kapıya." dedi görevli.

Dur yahu, sana ne oluyor!

Belli ki Hamdi eniştem gibi biriydi bu güvenlik görevlisi. Hamdi Eniştem de bir avukatın yanında çaycıydı. Ama ülkede adalet ondan soruluyordu.

Aile toplantılarında sürekli "Anayasamızda böyle bir kanun yok!", "Hukuken mümkün değil!", "Kanunda yeri yok!" falan gibi cümleler kuruyordu. Avukatın bile bu kadar net konuşmayacağını düşünüyordum. Hamdi enişte avukattan bile daha fazla avukattı.

Güvenlik görevlisi de bana para vermeyeceğini iddia ediyordu. Oysa ben sadece Sami amcayı sormuştum, para istememiştim. Sadece, "Sami amcayla görüşecektim." demiştim. Belki de Sami Bey demeliydim.

"Yok kardeşim, yok. Hadi başka kapıya!" diyerek beni kolumdan itti.

"Sami Bey'le randevum var, kendisi beni bekliyor. İzninizle arayıp sorayım." dedim.

Durup bir şüphelendi. Sami amcaya, bey deyince yumuşamıştı görevli. İçeriyi aradı.

"Burada sizi görmek isteyen fakir ve zavallı bir kız çocuğu var." dedi güvenlik görevlisi telefonda Sami amcaya.

Fakir ve zavallı mı? Daha neler!

Beni bir süre kapıda beklettiler. Sonra içeriye aldılar. Bahçeye girince çok şaşırdım. Bahçenin iki

yanına tül perde takılmıştı. Yani şöyle düşün: İki tarafı tüllerle kaplı bir yolun içinden yürüyerek eve ulaşıyordun. Bunu sosyal medyada görüyordum. İyi otellerin bahçelerinde falan böyle tüllü çardaklar vardı. Bu bizim tembel oğlan da zengin oldu ya evini otel gibi yapmış herhâlde dedim. Yapsın, gözümüz yok.

Sami amca beni tüllü yolun sonunda karşıladı. Ayakkabılarını giyiyordu.

"Ben de tam çıkmak üzereydim. Döner almaya gidiyorum. Geç sen. Annesi uyuyor. Bütün gece uykusuzdu, nöbetteydi. Sessiz ol, uyandırma. İçeri girince bulursun bizim tembel oğlanı zaten. Babana selam söylemeyi unutma." dedi.

Tembel oğlana ben adını bilmediğim için tembel oğlan diyordum da babası niye tembel oğlan diyordu anlamamıştım. İsim koymamışlar mıydı bu çocuğa? Annesi ne nöbeti tutuyordu ki? Nöbetçi hemşire, nöbetçi doktor, nöbetçi polis, nöbetçi eczacı... Hepsi olabilirdi.

Sami amca yanımdan geçip gitti. İçeriye girdim. Koridoru geçince tembel oğlanı karşımda otururken buldum. İyi, epey ilerleme kaydetmiş, diye

düşündüm. Yatmıyor, oturuyordu. Ama bacaklarını sehpaya uzatmıştı. Ayaklarının altına da yastık koymuştu. Beyimizin rahatına bak!

"Merhaba!" dedim.

"Hıı..." dedi.

"Merhaba, beni hatırladın mı?" diye sordum, nereden hatırlayacaksa.

"Yooo..." dedi. Bekliyordum bu cevabı.

Şimdi ben kendimi nasıl hatırlatacaktım bu çocuğa? Hepi topu bir kere görüşmüştük.

"Ben senin çocukluk arkadaşınım. Yani küçükken bir kez karşılaşmıştık. Size gelmiştik bir kere. Hiç oynamamıştık. Sen bütün akşam yatmıştın. Ben de sana hadi oyun oynayalım, açılmamış hediye paketlerini açalım falan diye yalvarmıştım. Hatırladın mı?" dedim.

"Hatırladım, sen o kızsın. Senden sonra başka çocuk gelmedi zaten bizim eve." dedi.

Bir yandan üzüldüm ama bir yandan da hiç kurmadığımız bir arkadaşlıkla bu garibanın tek arkadaşı olmama sevindim.

"Ne istiyorsun? Para mı?" diye sordu.

Şunlara bak yaaa! Babası, güvenlikçisi, kendisi, hepsi para istediğimi düşünüyordu. Öyle bir tipim mi var acaba diye kendimi süzdüm baştan aşağıya.

"Para falan istemiyorum. Ne yapayım ben parayı, var bizim paramız. Sana soru sormaya geldim," dedim.

"Sor!" dedi.

"Baban senin zengin olduğunu söyledi. **Ben senin nasıl zengin olduğunu çok merak ediyorum.** Yani yanlış anlama, sen ne yaptıysan ben de onu yapayım, ben de zengin olayım gibi bir derdim yok. Gerçekten yok. Sadece etrafımdaki insanlara bakıyorum, herkes sabahtan akşama kadar çalışıyor. **Karınca gibiler.** Yataktan kalkıp sürünerek işe gidiyorlar. Her sabah. Düşünebiliyor musun? Her sabah. Çoğu işini sevmiyor. **Para kazanmak için çalışıyorlar.** İşlerini gerçekten sevmedikleri için çoğu zaman mutsuzlar. Gönülsüz yapılan iş doğru düzgün para da kazandırmıyor bence. Herkes ancak geçiniyor. İşlerinden, iş yerlerinden, patronlarından, çalışanlarından, iş arkadaşlarından nefret ediyorlar. Pazar günü gelse de yaşasak diyorlar sürekli. Hafta yedi gün kanka, bunlar altı gününü yaşamıyor. Sadece pazar

gününü günden sayıyorlar. Bu bana korkunç geliyor. Düşünsene yılı sadece 52 gün yaşıyorsun. *Sevdiği işi yapanlar ise bambaşka.* Onlar çalışmıyor bence. Yani hiç şikayet etmiyorlar. Onlara her gün tatilmiş gibi, her tatil de işmiş gibi geliyor. İşlerini çok sevdikleri için başarılı oluyorlar bence. Başarılı olunca da para kazanıyorlar. Ben bunu çok düşünüyorum kanka. Ben böyle bir hayat yaşamak istiyorum."

Kısacık bir nefes arası verip devam ettim:

"Geçen gün babanla karşılaştık. Bana senin çok zengin olduğunu söyledi. Yani biz şaşırdık biraz. Gözümüz yok, daha da zengin ol. Sadece merak ettim. **İnsanlar işini sevsin ya da sevmesin, bu kadar çok çalışırken, emek harcarken, sen çalışmadan nasıl zengin oldun?** Baban da bırakmış işi. Kimse çalışmıyorsa para nereden geliyor? Ne yaptınız? Bu işin sırrı ne?" dedim.

Ne güzel konuşuyordum ben böyle yaaa. Öğretmenim benim için hep, "Dili iyi kullanıyor." derdi. İyi kullanacaktım tabii. Senelerdir Türkçe dersi görüyordum. Boşuna mı? **Türkçe dersine biz sınavda tam puan alalım diye değil, düzgün Türkçe konuşalım diye giriyorduk.** İşe yarıyordu işte. İhtiyaç olduğunda bülbül gibi şakıyordum. Uzun uzun anlattım. Dinlesin bu oğlan da, işi ne?

Pencereden dışarıya baktı. Gülümsüyordu. Ben olsam ben de gülerim. Düşünsene hiç kımıldamadan zengin olmuşsun, ömründe bir kere gördüğün biri bunun için seninle röportaj yapıyor. Oldukça havalı ve bir o kadar gülünç bir durumdu. Tembel oğlan iç çekti sonra. Uzaklara bakıyordu. Poz kesiyordu bana. Yani öyle sandım. Ama sonra ağladığını fark ettim. Ağlamak mı?

Resmen ağlıyordu tembel oğlan...

Ne demiştim ben yaaa? Parayı çaldığını falan da ima etmemiştim ki. Neye alındı şimdi?

"Kusura bakma kanka, ters bir şey mi dedim?" derken geldi ve bana sarıldı.

Neye uğradığımı şaşırdım. Oğlum hadi tembelsin, bu tembelliğe rağmen zengin olmuşsun, tamam. Madem zengin oldun, bari ruh sağlığın yerinde olsun. Ne o öyle bir gülmeler, bir ağlamalar... Sarıldı da sarıldı bana.

"Biri sana sarıldığında kollarını ilk gevşeten kişi olma." gibi bir cümle okumuştum bir yerlerde. Ablam böyle lafları çok sever. Buzdolabına falan yazıp yapıştırır. Belki orada görmüşümdür. Neyse, gevşetmedim kollarımı. Ben de ona sarıldım. Sanki çok

yakın iki arkadaşmışız gibi sarıldık.

"Geçecek." dedim. "Merak etme!"

Bir yandan da söylediğimin ne kadar saçma olduğunu fark ettim.

Ne geçecek yaaa?

Geçecek. Yakında siz de hepimiz gibi orta hâlli olacaksınız. Bitti zenginlik günleri mi diyecektim şimdi?

"Sana her şeyi anlatacağım. Benim bunları anlatacak kimsem yok." dedi.

Haydaaa! Klasik zengin şikayetleri. Yalnızım! Bütün büyük zenginler röportajlarda falan böyle şeyler söylerdi. Paranın bir önemi yok, insan zengini olmak lazım falan. Bu da hemen girmişti bu hâllere. "Dur yahu sen daha gençsin. Kafanı evden çıkartsan bir sürü arkadaşın olur. Yattığın yerden kalkmıyorsun. Millet gelip seni nerede bulsun?" diyemedim. Benim bu zenginliğin kaynağını bulmam gerekiyordu. Tembel oğlana psikologluk yapmanın sırası değildi.

"Anlat, ben dinlerim." dedim.

Okulda rehber öğretmenimiz senelerdir bize rehberlik ediyordu. Çoğu zaman sadece dinliyordu. Biz anlatırken çözümü kendimiz buluyorduk. Anlatmanın iyi hissettirdiğini biliyordum. Anlatsın çocuk, diye düşündüm. Döksün içini.

Çocuk gözyaşlarını sildi.

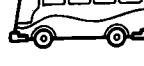
"Şuraya oturayım, yoruldum." dedi.

Nasıl yoruldun yaaa? Kalktın, sarıldın, üç damla gözyaşı döktün, buna mı yoruldun? Zahmet etmeseydin, ben ağlardım senin yerine!

Oturduğu yerden anlatmaya başladı.

"Ben böyle olmak istemedim. Çocuktum, daha küçük bir çocuktum. Seninle tanıştığımız günden çok daha öncesi. O zamanlar ne yapsam annem, 'Bırak, sen şimdi yapamazsın, ben hemen yapıvereyim.' derdi. Hiçbir şey yaptırmazdı bana. Nedense beceremeyeceğimi düşünürdü."

Of Allahım! Nasıl zengin oldun, dedim, doğduğu günden anlatmaya başladı. Yorulup da anlatmayı bırakırsa hikâyenin tamamını öğrenmek için iki sene gidip gelmem gerekirdi. Bir saat yol geldim. Çe-

kilecek dert değil. İnşallah yorulmaz diye dua ettim.

"Ne yapmaya kalksam, annem benden önce 'Sen yapamazsın, ben yapayım.' diye atlıyordu. Yaptığım hiçbir şeyi beğenmiyorlardı. Ellerimi yıkıyordum mesela. 'Getir bakayım koklayayım, gerçekten yıkamış mısın?' diyordu. Dişlerimi fırçalıyordum, ağzımı kokluyordu. İnanmıyordu bana. Karnım doydu dediğimde eliyle karnımı yokluyordu. 'Bak burası boş. Biraz daha ye!' diyordu. Karnımın açlığını, tokluğunu bile anlamayan biriydim annemin gözünde. Ben de bıraktım, anlatabildim mi? Nasıl olsa yapan biri var, dedim. Bıraktım. Nasıl olsa yaptığım hiçbir şeyi beğenmiyorlar. Alın, yapmıyorum, dedim. Hiçbir şey yapmadım. İnat ettim."

Adamdaki inada bak yaaa. Anasına, babasına kızmış ve yaşamamayı tercih etmiş! Pes!

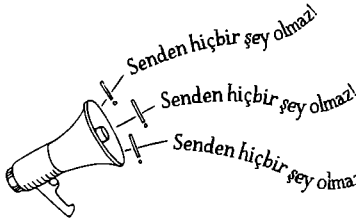
"Başta işime geldi. Nasıl olsa her ihtiyacımı karşılıyorlardı. Benim bir şey yapmama gerek yoktu ki. Bu sefer de adım tembel teneke oldu. Bana bıraksalar belki böyle olmayacaktım. Kendileri

yaptı beni böyle. Çocukluğumu evde geçirdim. Miskin miskin..."

Üzüldüm çocuğa. Haklı belki de. Biz evde kendi başımızın çaresine bakmayı bir şekilde öğrenmiştik. Evde dört çocuktuk. O kadar çok iş oluyordu ki annem yetişemiyordu. Küçüklüğümüzden beri kendi işlerimizi yapmaya alışmıştık. Çamaşır yıkamayı, kendi ütümüzü yapmayı, sofra toplamayı falan erken yaşta öğrendik.

Mesela ben bir et haşlama yaparım, parmaklarını yersin. Ama et iyi olacak. Zaten eğer yemek iyi olmaz da eti ziyan edersem annem çok sinirlenir, o yüzden o haşlama yoğun stres altında yapılır. Yalnız aşırı güzel olur. Limonla, yumurta sarısıyla terbiye de ediyorum. Mis. Karabiberi de tane karabiber kullanıyorum, toz değil. Neyse dinleyeyim tembel oğlanı. Bu kadar ara yeter. Dinlendi dinleneceği kadar. Devam etsin.

"Bütün gün beni eleştiriyorlardı, bütün gün. Falancanın oğlu bilmem ne olmuş, filancanın kızı bilmem ne okumuş. Ben bir baltaya sap olamamışım. Haklılardı. Ama onlara 'Ben daha çocuğum.' diyemiyordum. Babam bana sürekli 'Senden hiçbir şey olmaz!' diyordu. Bunu yıllarca neredeyse her gün duydum. Sonra bir gün 'Kendi başının çaresi-

ne bak, sana artık zırnık koklatmam.' dedi babam. 'Bunu aç bırak, aklı başına gelsin.' dedi anneme. O gün çok ağladım. Ne yapacağımı, nereden başlayacağımı da bilmiyordum. Hiç dışarıya çıkmamıştım ki. Okula da gitmemiştim. Arkadaşım da yoktu. Gerçekten senden başka arkadaşım yok. Senden sonra kimse gelmedi bizim eve. Annem hep utandı beni insanlara göstermeye."

Neler çekmiş yahu çocuk. Sami amcaya çok kızdım. Eve gidince olanları babama anlatacaktım. Sami amcaya en güzel o kızardı. On beş gün söylenirdi evde. Ancak atardı stresini.

Alsın karşısına konuşsun Sami amcayla. Sami amca saysın bakalım halıdaki baklava dilimi desenlerini. Görsün bakalım dünya kaç bucak!

"Sonra o gün evden çıkmaya karar verdim. Gidip bir yerde iş bulup çalışacaktım. Hiçbir iş yapamazdım ki, hiçbir şey bilmiyordum. Ama yine de bana yapacak bir iş belki vardır diye düşündüm. Televizyonda çalışan çocuklar görüyordum. Çocukların çalışması iyi bir şey değildi. Ama belki ben de onlardan biri olabilirim diye düşündüm. Aslında okula gitmek istiyordum ama nasıl yapacağımı bilmiyordum. Çaresizdim. Yanıma odamdaki kumbarayı aldım. Annem senelerdir bozuk parayla doldurmuştu içini. Her gün odama girer, 'Sen şimdi, parayı tutmayı da beceremezsin. Kumbarana atayım da, paran biriksin.' derdi. O kumbarayı aldım işte. Sonra bahçeye çıktım. Çok uzun zamandır ilk kez bahçeye çıkıyordum. Hiç bu kadar uzun yol bile yürümemiştim. Ben odadan tuvalete, tuvaletten mutfağa, mutfaktan odaya geliyordum en fazla. Dış kapıya gelince ayağıma ayakkabı aradım. Hiç evden çıkmadığım için ayakkabı da almamıştı bizimkiler bana. Ayağıma giyecek ayakkabım yoktu, düşün."

Sami amcaya bak sen yaaa! Hiç ilgilenmemiş çocukla. Al bir doktora götür, bir psikoloğa götür, bin türlü tedavi yöntemi bulurlar sana. Birini bile de-

nememişler. **Çocuğu yok saymışlar resmen.** Ayakkabı bile almamak ne yaaa?

Tembel oğlan devam etti:

"Babamın ayakkabılarından birini giydim. Biraz büyük geldi, ama olsun, dedim. O koca ayakkabılarla yürürken dış kapının başındaki merdiveni fark etmedim ve düştüm. Yapıştım yere. Elimdeki kumbara açıldı ve paralar bahçeye saçıldı. Dizim, kollarım, başım hep kanadı. Sürünerek odama geldim. Yürümeyi unutmuştum. Deliler gibi ağlıyordum. O can acısıyla odama gelirken paraları toplamayı da düşünemedim. Babam, 'Tembel teneke!' diye bağırdı. 'Sen benim paralarımı nasıl etrafa saçarsın? Nasıl kazanıyorum ben onları, senin haberin var mı?' dedi. Çok bağırdı. Sonra çekti gitti evden. Annem de peşinden gitti. Sabaha kadar ağladım. Bir sürü karar aldım o gece. Sabah kalkıp giyinecek ve bir okula gidecektim. Gerekirse baştan başlardım. Yaşıtlarım neredeyse liseye başlayacaktı ama ben ilkokuldan başlamaya razıydım. Çok kitap okuyacaktım. Okuldan mezun olup bir iş bulacaktım kendime. Hatta mezun olmayı bile beklemeyecek, okul çıkışlarında, hafta sonları ve geceleri de çalışacaktım. Koymuştum kafaya. Görecekti onlar.

Ben tembel değildim, sadece tembelleştirilmiştim.

Utanacaktı babam bana söylediği bütün o sözler için."

Hırsla anlatıyordu çocuk, yumruklarını sıkıyordu konuşurken. Oturmaya, kalkmaya ve hatta konuşmaya dahi üşenen çocuk, birden bülbül gibi şakımaya başlamıştı. Biraz gaz vereyim dedim.

"Helâl sana! İyi düşünmüşsün. Zararın neresinden dönülse kârdır. Eee sonra ne oldu?"

"Sabah kalkıp yıkandım. Saçlarımı taradım. Giyindim. Babamın eski bir ayakkabısını buldum. Kalın çorap giydim ayağımdan çıkmasın da yine düşmeyeyim diye. Çıktım evden. Okula gidecektim. Ama gidemedim."

"Niye kanka, yine mi düştün?"

"Evet ama bu sefer bayıldım da düştüm! Evden çıkmak için bahçeye adımımı atar atmaz, dilim tutuldu. Gözlerime inanamadım. Elim ayağım titredi, gözlerim karardı, yere yığıldım. Kendime gelince herhâlde hayal görüyorum diye düşündüm, ama hayal değildi. Bir gün önce yere saçılan bozuk paralar vardı ya, toprağa düşünce yeşermişler. Karşımda, yaprakları paradan dev bir ağaç vardı."

"Neeee? Yok deve!" diye bağırdım.

"İnanmadın değil mi? Ben de inanamadım başta.

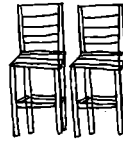
Rüyadayım sandım."

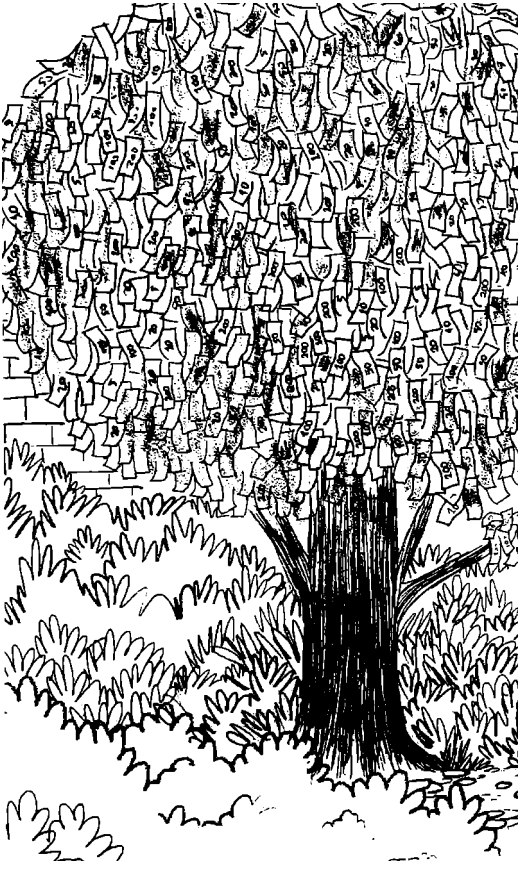
"Kanka, ciddi bir soru sorduk sana. Ben de oturdum, dinliyorum. Böyle dalga geçilir mi?" dedim.

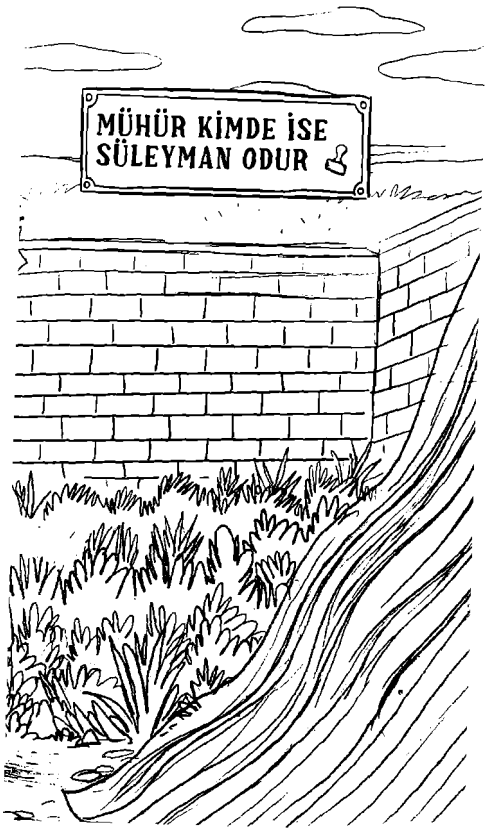
Acayip bozulmuştum. Nasıl zengin olduğunu sorduk, bana para yerden bitti, diyor. Benimle kimse bugüne kadara böyle alay etmemişti. Bu olanları babama anlatmayacaktım, vazgeçtim. Çok kızardı bana, bir de o dalga geçerdi.

Tembel oğlan yerinden kalktı. Benim de gitme vaktim gelmişti. Kalktım, gidiyordum. Kalsın röportaj falan. Böyle alaya alınmaktansa sınıfta kalmayı bile tercih ederdim. Tam o sırada perdeyi sıyırdı. Bahçe bütün yeşilliğiyle karşımdaydı. Pencerenin önüne doğru yürüdüm ve az önce tembel oğlanın kalktığı koltuğa yığılıp kaldım.

Dışarıda kocaman bir para ağacının dalları bütün heybeti ve görkemiyle rüzgârda sallanıyordu.

MÜHÜR KİMDE İSE
SÜLEYMAN ODUR

Annem uyuyamadığım gecelerde bana hep masal anlatırdı. Masalda çocuğu olmayan kadının yoğurduğu ekmek hamuru, çocuğa dönüşürdü. Al sana parmak çocuk. Ne bileyim marangozun kestiği dal, çocuğa dönüşürdü. Al sana Pinokyo. Sindirella'da, bal kabağı arabaya dönüşüyordu, fareler arabacıya. Alışkındım bunlara. Ama bunlar masaldı. Biz gerçek hayattaydık. Ben otobüse binip gelmiştim buraya. Masalda olsak otobüse de binmezdim. Pencerenin önünden ayrılamıyordum. Kendimi çimdikleyip duruyordum.

"Vay arkadaş yaaa! Gerçekten para ağacı mı o? Harbi mi?" diye sordum.

"Ta kendisi. Valla ben de nasıl olduğunu anlamadım. Yaprak yaprak para veriyor. Bir de gür maşallah, dökülüyor yaprakları. Döküldükçe topluyoruz." dedi.

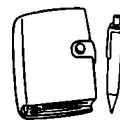
Kafam allak bullak olmuştu. Bir tembel oğlana bakıyordum, bir para ağacına. Adamdaki şansa bak yaaa! Bozuk para ekmiş, yerine tomar tomar para bitmiş. Kıskandım mı, imrendim mi, fesatlandım mı tam olarak bilmiyorum. Bir şeyler oldu. Hiç beklemediği bir tepki verdim.

"Yazıklar olsun sana. Sen de parayı buldum diye çalışmadın, öyle mi? Ben de okuyacağım, öğreneceğim, düşüneceğim, çalışacağım deyince sevinmiştim. Aklı başına gelmiş geç de olsa demiştim. Parayı bulunca vazgeçmişsin bakıyorum, dönmüşsün yine tembelliğe." dedim.

Sanki Sami amcaydım, babasıydım çocuğun. Aynı şeyi ben yapsam babam bana böyle derdi. Hızımı alamadım. Bir de bağırdım "Okuyacaktın sen, okuyacaktın! Sen bu ülkenin geleceğisin. Okuyacak ve vatana, millete faydalı olacaktın!" dedim.

"E paramız var ya neden okuyayım?" dedi çocuk. Onun yerinde olsam belki ben de öyle derdim ama şu an babamın yerindeydim. Babalığa devam ettim.

"Olur mu öyle şey ya. O zaman zenginlerin çocukları okumasın. Nasıl olsa zenginler! Okuyacaksın ki bir sürü şey öğrenesin. Kendini geliştiresin. Kendi hayatını kurasın." dedim.

Allah'ım ne güzel bir baba olmuştum ben yaaa. Sanki aramızda elli yaş vardı tembel oğlanla. "Hadi bakayım şimdi doğru okula!" demediğim kalmıştı bir tek. Bir de babamın çok kullandığı atasözlerin-

den birini eklerdim sonuna. "Mühür kimde ise Süleyman odur evladım. Hadi bakalım, marş marş. Doğru okula!"

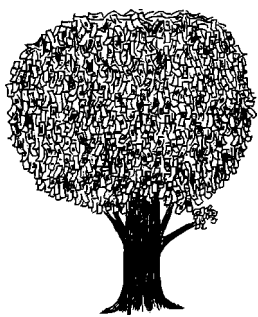
Tembel oğlan hırkasının fermuarıyla oynuyordu.

"Ne bileyim kanka, zaten olaylar çok hızlı gelişti." dedi.

"Nasıl hızlı gelişti kanka, kaç günde büyüdü bu ağaç?" diye sordum.

Biz ıhlamur dikiyorduk, beş senede ancak çiçek veriyordu. Adam bozuk para dikmiş, ertesi gün para vermiş ağaç.

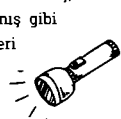
"Valla o sabah bu boydaydı. Böyle paralar sallanıyordu. Demek ki toprak bereketli." dedi.

"Eee?" dedim. "Sami amca ne yaptı ağacı görünce?"

Olanları merak ediyordum hâliyle.

"İşte onu diyorum, sonrası hızlı gelişti. Babamla annem sabah bahçeye geldiler. Ben evin girişinde şaşkın şaşkın oturuyordum. Önceki gün olanları unutmuş gibiydiler. Başta görmediler tabii ağacı. Sonra babam bana doğru yürüdü. Ben de cebimden ağaçtan topladığım paraları çıkartıp uzattım. "Al, sana para. Bir işe yaramıyorsun, hiçbir faydan yok, artık sana zırnık koklatmam demiştin. Al bunları, konu kapansın.' dedim. Küplere bindi babam. 'Nereden buldun bunları, söyle!' diye bağırdı bana. Parmağımla ağacı gösterdim. Gözlerine inanamadılar. 'Nereden buldun bunu?' dedi babam. 'Nereden buldun bu ağacı?' diye bağırdı. Sanki para ağacı bulunabilen bir şey. Hani çıkıp arasak, bulabileceğiz sanki. 'Kumbaramdaki bozuk paraları ektim, bunlar bitti. Hayrını görün.' dedim. Annemle ikisi meyve toplar gibi para topladılar o gün. Sanki bu bir hayalmiş, ağaç bir süre sonra yok olacakmış, topladıkları paralar yanlarına kalacakmış gibi topladılar. Gece olduğunda biri el feneri tuttu, öbürü topladı. Sabah güneş doğarken hâlâ para topluyorlardı. Artık kollarını kımıldatacak hâlleri kalma-

yana kadar çalıştılar. Topladıkları paraları salona taşıyorlardı. Sonra bir ara durdular ve bana sarıldılar. İnanamazsın kanka. Sımsıkı sarıldılar bana. 'Akıllı oğlum benim! Zeki oğlum benim! İşte bu bel Ben sende bir cevher olduğunu biliyordum. Sen bizim kahramanımızsın!' falan dediler. Kendimi kollarından sıyırdım ve odama gittim. Olan biten bu kanka. Böyle zengin olduk."

Ağaca yakından bakmak istedim.

"Git bak!" dedi. "Biraz para topla istersen..."

"Yok." dedim. "Toplamam."

Gören gözün hakkı var diye dalınacak erik ağacı mı bu? Babam çok kızardı bu meseleye. Bizim mahallede komşumuzun ayva ağacı vardı. Bir tane bile kopartmamıza izin vermezdi babam. Pazardan alırsınız, derdi. Nereden duyduysam duymuşum. "Gören gözün hakkı var ama baba!" demiştim.

"Ağacın, bahçenin, tarlanın sahibi seni görürse öyle olur, senin gözün görürse değil. İndir gözünü yere, benim canımı sıkma!" demişti babam.

Ayvalar tek tek yere dökülmüştü o ay. Olan ayva atıyordu kendini daldan aşağıya. Sahibi de toplamıyordu.

Bir gün babamın yerdeki ayvaların hepsini tek tek topladığını gördüm. Vay dedim içimden, bize toplatmıyor, kendisi götürecek ayvaları! Hakikaten de kendisi götürdü. Topladığı bütün ayvaları götürüp komşunun kapısına koydu. Pencereden izliyordum, eve gelince sormuştum, niye böyle yaptığını. Komşu toplayacak olsa toplardı zaten. "Belki toplamaması için bir sebebi vardır, bilemeyiz." demişti babam. Bayılırdı böyle evliya evliya konuşmaya.

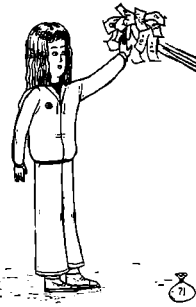
Çıktım ağaca yakından baktım. Gövdesi çınar gibi, ama kendisi daha önce hiç görmediğim bir ağaç tabii. Resmen yaprak yerine kâğıt para vardı dallarda.

Hani bir yerde canlı çiçeğe çok benzeyen plastik çiçek görürsün de iki parmağını üstünde gezdirip gerçek mi diye bakarsın ya, ha işte öyle baktım paralara. Valla gerçekti, filigranı falan bile vardı.

"Helal olsun!" dedim. Artık kime helal olacaksa?

İçeriye döndüm tekrar.

"Toplasaydın ya azıcık, niye toplamadın?" dedi.

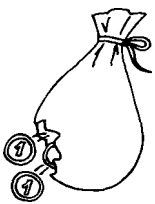
Babamdan duyduğumu buna sattım hemen.

"Toplamamamız için bir sebebimiz vardır." dedim artist artist.

Tülleri sordum sonra, hani şu bahçenin etrafını saran tülleri.

"Tüller mi? Onlar bizimkilerin aldığı tedbirlerden biri. Babam paralarımıza bir şey olmasından çok korkuyor." dedi.

"Çalınmasından mı?"

"Çalınmasından, tükenmesinden, bitmesinden... Bir sürü şeyden. Bizimkiler zaten değişik insanlardı. Ama parayı bulunca iyice değiştiler. İlk günkü şaşkınlıkları geçince bir korku sardı ikisini de. Ya birisi ağacımıza dokunursa, alıp götürürse, keserse falan diye senaryolar yazmaya başladılar. O gün babam gitti iki kamyon tuğla getirtti buraya. Tuğlalarla duvar ördü. Dışarıdan kimsenin ağacı göremeyeceği yüksek duvarlarla çevirdi evin dört tarafını. Anı nem olur da içeriye biri girer ve ağacı görür diye iç tarafı tüllerle kapladı. Böylece yatak odası gibi bir bahçemiz oldu. Kapıya bir güvenlik kulübesi

koydular. Güvenlikçiye de, 'Bize biraz miras kaldı. Çok bir şey değil ama tanıdıklar peşimizi bırakmıyor.' demişler. Buldukları güvenlik görevlisi de zamanında kendi amca oğluna borç para vermiş, alamamış. Hâlden anlıyor adam. O yüzden kapının önünden ayrılmıyor. Bahçenin her yerine güvenlik kameraları, alarmlar taktırdılar. Ağacın üstüne kuş konsa alarm ötüyor. Aldıkları tüm önlemlere rağmen yine de gözlerine uyku girmiyor."

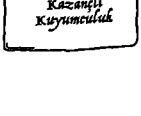
"Niye bu kadar korkuyorlar ki? Ağaç zaten sürekli para veriyor. Topladıklarınız size yeter de artar bile. Ağaçtakileri paylaşsanız ne olur ki?"

"Bunu söyledim biliyor musun? Ben de seninle aynı fikirdeydim. Çağıralım akrabalarımızı, zor durumda olduğunu bildiğimiz insanları, sokak çocuklarını, hastaları, kimsesizleri falan para toplasınlar buradan dedim. Bu öneri babamı neredeyse çılgına çevirdi kanka. 'Sen delirdin mi? Bu bizim ağacımız, onu biz keşfettik.' dedi."

"Nasıl siz keşfettiniz kanka, Amerika mı bu? Kolomb musun? Yani verince azalan bir durum yok. Verebilirdiniz başkalarına da bence."

"Bence de verebilirdik ama annem babam razı olmadı. İnanır mısın, birbirlerinden bile kıskanıyorlar paraları, hatta kendilerinden bile. Şaşırtıcı bir şekilde harcayamıyorlar. Dedim, bakın artık zenginiz. Burada durmak zorunda değiliz. Gidelim başka bir yerde yaşayalım. Ada alsak alırız kanka, öyle zenginiz. Gönlünüzce yaşayın, bana dokunmayın, dedim. Gidin, ne istiyorsanız alın çarşıdan, dedim. Başlangıçta bu fikir onlara iyi geldi. Bizimkiler yanlarına para alıp çarşıya çıktılar. Onlar yokken ağacı bekleyeceğime söz verdim. Bozuk paraları ben ektim, ağacı ben büyüttüm sonuçta kanka, ama parayı benden kıskanıyorlar, ağacı bana emanet edemiyorlar. 'Bekleyebilecek misin ağacın başında?' diye sordu babam. Beklerim dedim, söz verdim.

Annemle babam çarşıya çıktılar. Ben sanıyorum ki böyle ellerinde koca koca poşetlerle, kutularla, hediyelerle gelecekler. Otobüsle gittiler, dedim kesin arabayla gelirler. Neyse akşamüstü sallana sallana girdiler kapıdan. Elleri boş, yalnız annemin elinde kahverengi bez bir bez çanta var. Üstünde "Kazançlı Kuyumculuk" yazıyor. Yanlarında götürdükleri bütün parayla altın, dolar falan almışlar. İnanamadım kanka.

Parayla para almak ne? Böyle alışveriş mi olur?"

"Ahahaha! Sahiden gidip altın mı almışlar?"

"Evet, bir sürü bilezik falan almış annem ama takmıyor. Hırsızlar kolundaki altınları görürse çalarlar diye korkuyor. Evin çeşitli yerlerine sakladı altınları. Üşenmiyor, her gün gidip gidip kontrol ediyor. Neyse yani harcayamıyorlar anlatabildim mi? Ben de harcamayı bari öğrensinler diye canım döner istedi, gidin alın, diyorum. Yiyebildiğim kadarını yiyorum, yiyemediğimi çöpe atıyorlar. Birileri gelip alıyordur diye düşünüyorum. Yoksa başka türlü asla birilerine yardım etmeyecekler. Pek paylaşımcı değiller yani, anlatabildim mi?"

"Anladım. Biz de zaten, babanın sırtında koca bir şiş döneri görünce şaşırmıştık. O gün babanı yıllar sonra tekrar gördük. Sonra da işte baban senin zengin olduğunu söyledi. Dediğim gibi çok merak ettim, hiç çaba harcamadan para kazanmayı nasıl başardığını. O yüzden geldim. Neyse çok acayip bir gündü. Çok şaşırdım gerçekten. Ben artık kalkayım, çok vakit kaybettim. Daha epey yolum

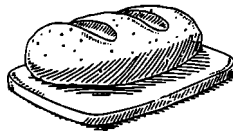
var. Sınava hazırlanıyorum, şu an ders çalışıyor olmam lazımdı."

"Ne olacaksın? Yani sınavdan sonra diyorum, ne yapacaksın?"

"İyi bir lise kazanmak istiyorum. Sonra da iyi bir üniversite kazanırım herhâlde. Aslında gastronomi okumak istiyorum. Ama işte bizimkiler de ayrı hikâye. **Babam istemiyor gastronomiyi, tıp istiyor o. Yani bu kadar istiyorsan, gir sınava benimle beraber, sen oku tıp.** Bunu babama anlatamıyorum.

Gençliğinde doktor olmak istemiş, ama durumları yokmuş, liseden sonra okutmamışlar. İçinde kalmış babamın, hepimizde tek tek denedi şansını. Ablamların üstüne gitti, doktor olun diye. Abimi üsteledi biraz. Şimdi bende sıra. Ben de diyorum ki, madem bu kadar çok istiyorsun, kendin gerçekleştir kendi hayalini. Hiçbir şey için geç değil ki. Bizden geçti artık, diyor. Bence hiç de geçmedi. Neyse anlatamıyorum, anlamaz.

Ne diyordum, ben ekmek yapıyorum kanka, çok acayip ekmekler yapıyorum. Bir gün yaparım sana da. İleride ekmek dükkânı açmak istiyorum. Ama böyle gelip ekmek alıp gittiğin bir yer değil. Şöyle düşün: Nasıl bir ekmek istediğini gelip söyleyeceksin. Diyeceksin ki mesela benim ekmeğimde

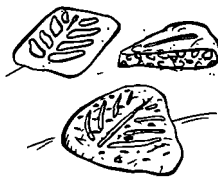

ceviz, kuru domates, kırmızı acı biber olsun. Sonra çayını içip bekleyeceksin. Ben sana o sırada ekmeğini pişireceğim, kebap yapar gibi. Sıcacık ekmek çıkacak sana fırından, yanına zeytinyağı, çay... İşte bu kadar. Bununla doyuracaksın karnını. Nasıl konsept ama?"

Tembel oğlan araya girdi:

"Çok güzelmiş de, bunun için sınava, okumaya falan gerek var mı gerçekten? Yani istersen, bak ciddi söylüyorum, **ben parasını vereyim**, sen git aç dükkânını."

"Kanka o zaman dükkânı ben açmış olmuyorum ki, *sen* açmış oluyorsun. Hem ben bu işin okulunu okumak istiyorum. Hangi ekmeğe hangi baharat yakışır, ne yakışmaz, hamur kaç derecede mayalanır, hangi buğdaydan ne yapılır falan bir sürü inceliği var işin. Öyle kolay olay değil yani. Bir yandan

da İtalyanca kursuna gideceğim, İtalyan ekmekleri efsane. Orada çalışmak istiyorum okul bittikten sonra. Staj için falan gidebilirsem, bakalım... Ama işte tüm bunlar için önce gastronomi kazanmam değil, tıp kazanmamam lazım. Anlatabiliyor muyum? Bizimkileri ikna etmekle uğraşacağım bir de. Neyse ben kalkayım artık."

"Yine gel olur mu? Çok iyi geldi bana. Seni ilk gördüğümde de çok sevmiştim. Şimdi de çok sevdim, yine görüşelim."

Güzel itiraftı haa. İnsanlar kolay kolay itiraf edemiyorlardı gerçek dünyada böyle şeyleri. **Bu, evden çıkmamıştı ya, bilmiyordu tabii. İçinden geldiği gibi konuşuyordu.** Biz nedense sevgimizi söyleyemiyorduk. Sevdiğimizi söylersek bir açık verecekmişiz gibi geliyordu.

Hoşuma gitti çocuğun açık sözlülüğü.

"Ben de seninle vakit geçirmeyi sevdim. Gelirim inşallah. Sen de gel diyeceğim ama gelmezsin, herhâlde."

"Üşenirim."

"Aynen, üşenirsin." dedim, güldük öyle. Sonra çıktım evden.

Çıkarken, "Bir dakika bekle!" dedi. Gitti ağaçtan bir banknot koparttı.

"Hatıra." dedi. "İhtiyacın olduğu için değil, hatıra olsun diye. Koparttım o kadar bak, kırma beni."

Kırmadım, aldım. Pantolonumun cebine koyup eve doğru yola çıktım.

ADI ÇIKMIŞ DOKUZA,
İNMEZ SEKİZE 9 8

Ne gündü ama? Hâlâ gerçekliğine inanamıyordum. Şimdi eve gidince bizimkilere anlatacaktım, kesin inanmayacaklardı. Ben olsam ben de inanmam, yani saçma sapan bir şey. İnsan başına gelmedikçe inanmaz. "Benim başıma gelse ne yapardım acaba?" diye düşündüm yolda. Otobüste oturacak yer bulabilmiştim. Otururken daha güzel hayal kurabiliyordum. Ayakta o kadar güzel hayal kuramıyor, sendeliyordum. Ama otururken, başımı cama falan yaslayıp acayip hayal kurabiliyordum.

Para ağacının bizim bahçemizde büyüdüğünü hayal ettim. Evimiz bahçeli değil gerçi, ama olsun, hayalimdeki ev bahçeli olsun.

Sabah bir kalkıyorum. A aaaa! Bahçede para ağacı, salkım salkım para.

Babamla annemi çağırıyorum hemen. Babam böyle ciddi ciddi bakardı ağaca, yanına gider, yapraklarına dokunur, sonra ağacın gövdesine vururdu işaret parmağıyla. Babamın sağlamlık ölçüsü bu çünkü. Bir şey alacağımız zaman ona parmağıyla vurarak sağlamlık testi yapardı. Babam ağacın sağlamlığını anlayınca "Kim, neden verdi bunu bize?" derdi. Sonra şuna benzer şeyler söylerdi:

"Ağaç neden bizim bahçemizde bitmeyi tercih

etmiş? Bu ağacın niyeti ne? Paraların bize gelme amacı ne? Kim verdi bu ağacı bize? Geri götürelim, sahibine verelim. Niye başkasına değil de bize geldi bu paralar?"

"Niye?"

"Niye?"

"Niye?"

Ben babam gibi değildim ama. Para ağacı bizim bahçemizde çıksaydı bunu bir fırsat kabul ederdim. Öncelikle hayatımdaki herkesin hayalini dinlerdim, kim ne yapmak istiyor, öğrenirdim. Sadece ailemin değil ama, kim varsa etrafımda, hepsinin hayalini dinlerdim. Sonra bir miktar para verirdim herkese. Ama tamamını değil. Yani hayalini gerçekleştirmek için ihtiyacı olan paranın bir kısmını verirdim. Gerisini kendisi halletsin.

Sonra kendimi iyi bir üniversiteye gönderir, evime de güzel bir kütüphane kurardım. İtalya'ya bir uçak bileti alırdım. İtalya'nın otel masrafları da var. Ama

illa har vurup harman savuracaksam, İtalya'daki bütün iyi restoranlara gidip yemek yerdim. **Böylece gastronomiye çok şey bilerek başlamış olurdum.** Offf, ne güzel olurdu. Çok güzel olurdu ama eve vardım, otobüsten indim. Akşam yemeğine geç kalmıştım. Kimse yemeğe başlamamıştı. Kapıdan içeriye girince annem "Gelmeseydin?" dedi. Bu imalı laflarına deli oluyordum annemin. Gelmeseydim ne olurdu acaba? Düşünmeden konuşuyordu işte. "Kusura bakmayın." deyip ellerimi yıkamak için lavaboya geçtim. Bu kusura bakmayın lafını çok seviyordum. **Tam özür dilemek gibi değil, özrün küçüğü.** Büyük bir hata yapmadığım hâlde doğrudan özür dilemek ağır geliyordu bana. Çünkü genellikle ortada bir suç olmuyordu. Onların suç saydığı şey benim anlayış gösterilmesi gereken hatalar klasmanına dahil ettiğim şeylerdi.

Akşam yemeğinde babam tak diye, "Gördün mü Sami işsizini?" dedi. Salatalık turşusu yiyordu bir yandan.

"Gördüm." dedim. "Selamı var sana..." Kafasını öne doğru salladı.

"Eeee?" dedi.

Ne eeee yaaaa?

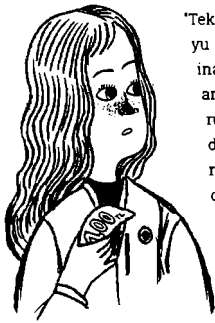
Nasıl anlatayım ben şimdi sana o eeee'yi baba? Eeee dediğin öyle basit bir şey değil ki? Ben yine de basit bir şey gibi anlatmayı denedim.

"Eeeesi, para ekmişler, tutmuş. Parayı ağaçtan topluyorlar." dedim.

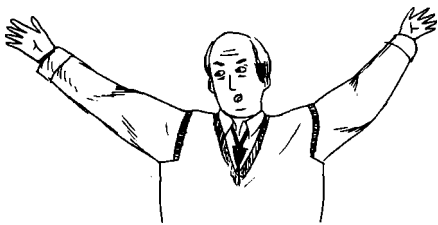
Turşu babamın dişlerinin arasında kaldı, öylece baktı bana. Gerçi masadaki herkes bana bakıyordu, babam yalnız değildi.

"Yere göğe sığdıramadığın kızınla gurur duy Nuran Hanım." dedi anneme.

Annem masanın altından bacağımı dürttü. Bu, "Babanla düzgün konuş!" demekti.

"Tekmeleme yaaa, doğruyu söylüyorum. Ben de inanmadım görene kadar, ama öylece bahçede duruyordu ağaç. Dalından da para koparttım, hatıra parası, al işte burada." dedim çıkarttım pantolonumun cebinden parayı.

Babam bir anda ayağa fırladı ve "Sen o Sami çulsuzundan para mı aldın?" dedi. Çok öfkelenmişti.

Babam öfkelenirse sürekli söylenir. Bitmez. Bazen günlerce söylenir. Bizimkiler bu durumu bildiklerinden müdahale ettiler.

Abim:

"Yaa baba, çekmişlerdir buna bir numara inanmıştır. Ben her akşam eve gelince 'Aç kapıyı polis!' diyorum, ona inanıyor bu saf. Geçen odasına oyuncak örümcek koydum, ondan korktu, gerçek sandı. Bakma sen bunun böyle sırık gibi uzadığına. Küçücük kız daha... İnanmıştır gariban." dedi.

Küçücük kız mı? Sırık mı?

Ablam lafa karıştı o arada.

"Ahahaha! Çocukken de alışveriş merkezinde gezen peluş oyuncaklar var ya hani, içinde insan oluyor. Onları gerçek sanardı bu. Tavşan beni kovalıyor diye ağlayıp dururdu. Ahahaha ne saftın yaaa!"

Saf mı?

Babam güldü, "Zülfiye yengeni Japon sanan da bu değil miydi?" dedi. Buydu, dediler hep beraber güldüler. Herkes yemeğe döndü.

"Zülfiye yengemin gözleri çok çekikti." dedim kısık sesle.

"Zülfiye yengen Tatar be yavrum." dedi annem. Sonra, "Hahahaha saf kızım beniiiim, saf kızıımm." deyip yanağımdan öptü.

Hıhı, tamam safım.

Adım çıkmış dokuza, inmez sekize...

Neyse mevzu kapandı. Herkes geri döndü salatalık turşusuna, kuru fasulyeye.

TOPRAĞI
İŞLEYEN,
EKMEĞİ
DİŞLER

Bütün bir hafta ders çalıştım. Okulda sınav haftasıydı. Tembel oğlanı sildim, attım aklımdan. Yani öyle olmasını umuyordum, ara ara aklıma geliyordu ama kafamı sağa sola sallıyordum. O zaman çocuk yok oluyordu zihnimden. Ama bir süre sonra kafamı sürekli sallar oldum.

İster istemez para ağacını düşünüyordum. Kafa sallamaktan helak olmuştum.

Fen sorusu çözerken kapalı tohumlar, üreme, embriyo, döllenme, mitoz fitoz derken birdenbire bir fikir canlandı zihnimde. İlkokuldan beri bir şekilde bu dersleri görüyorduk. Pamuk içinde fasulye çimlendiriyorduk o zamanlar. Bir tane tohumun toprağa düşüşünü, çimlenmesini, büyümesini görmeden bitiriyorduk okulu. Gerçekte hiçbir çiçeğin taç yaprağı neresi, sapçığı neresi, dişicik borusu neresi bakmadan yeni sınıfa geçiyorduk. Her şeye kitaptan bakıyorduk. Belki gerçekten toprağa neyin nasıl ekildiğini bilsek, görsek bu para işini çözerdik diye düşündüm. Gerçi ne alakası vardı? Çiftçiler sabahtan akşama kadar ekip biçiyorlardı. Onların aklına gelir miydi para ekelim, bakalım tutacak mı demek? Belki de işin sırrı toprakta ve dikimde değil, tohumdaydı.

Elim ağaçtan koparttığım o paraya gitti. Harcama-

mıştım. Basbayağı tohumluk olabilirdi bu para. Fasulye çimlendirir gibi şu parayı çimlendirmeyi denesem mi diye düşündüm. Tutarsa çoğaltırdım.

Sera gibi bir yer düşünün, göz alabildiğine para ağacı fidesi...

Tembel oğlanın aklına gelmezdi böyle bir şey. Ama Sami amca belli ki parayı seven biriydi. Bunları tohumluk fideler hâline getireceğiz, satacağız, daha çok para kazanacaksın diye ikna edebilirdim Sami amcayı. Ne var yani? Herkes zengin olsun. Kendim için istemiyordum, ihtiyaç sahibi olan herkes için istiyordum. Yoksa kendim için mi istiyordum?

Sonuçta iyi yaşamak herkesin hakkı olmalı. İyi beslenmek, sağlıklı yaşamak, iyi eğitim almak herkesin hakkı olmalı. Kimsenin geçim sıkıntısı olmasa dünya ne güzel olurdu düşünsenize. İstediğin her kitabı alabilmek, istediğin zaman tiyatroya, sinemaya gidebilmek, yurt dışına gidip yeni ülkeler görmek, kendi ülkemizi borç harç düşünmeden gönül rahatlığıyla dolaşmak ne güzel olurdu.

Para beni bozar mıydı acaba? Denemeden bilemezdik. Denemek iyi fikirdi işte. Üreteceksin bu to-

humluk paralardan bir seri para fidesi. Sal pazara, her gelen alsın. Herkesin bahçesinde, balkonunda para ağaçları... Sefaya bak beee!

Hayatta en çok şükrettiğim şeylerden birisi babamın zihnimden geçenleri okuyamıyor oluşudur.

Okusa her akşam koltuğa oturur, beni karşısına alır, saatlerce nutuk çeker ve ben de saatlerce halının üstündeki desenlere bakmak zorunda kalırım. Ablamlar gelip beni kurtarana kadar konuşurdu babam. Mesela bunu duysa, yani aklımdan para ağacı satma fikrini geçirdiğimi duysa; koltuğa bile oturmaz, ayakta başlardı nutuk çekmeye.

"Emek ne olacak güzel kardeşim, emek ne olacak? Hani emek? Hani alın teri? Bak güzel kızım, ben emekçiyim. Senelerdir çalışıyorum. Tamam artık çalışmıyorum dediğimde ne olacağım? Emekli olacağım. Adı üstünde emek-li. Emek harcamış kişi demek. İlla emek yani, çalışmayı bıraktığında bile emek, anladın mı? Toprağı işleyen, ekmeği dişler. Sokun bunu kafanıza. Sen ne yapacaksın, para ağacı fidesi satacakmış, bak, bak, bak akıllara bak! Bana emekçi diyorlar, sana ne diyecekler? Bedavacı! Yakıştırıyorsan kendine, sat, biz karışmayız. Sana da eve gelince 'Geldin mi kızım?' demeyiz, 'Geldin

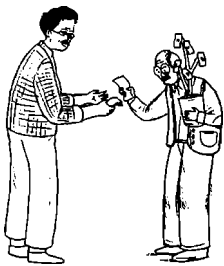
mi bedavacı?' deriz. Bize göre hava hoş." falan derdi.

Sonra tekrar başa alır, senelerdir nasıl çalıştığını anlatırdı.

Fen çalışıyordum ben yaaa, nereden geldik buraya şimdi derken, baktım, vakit geç olmuş. Yattım. Sabah erken kalkacaktım. Tabii o rüyayı görmeseydim...

Rüyamda babam ve Sami amca başroldeydi. Dün gece hayalini kurduğum bu fide işini başlatmışım, üstelik tutmuştu da. **Paraya para, fideye fide demiyorduk.** Kocaman bir seramız vardı. İnsanlar kuyruk olmuşlar, trafik tıkanmış, kapış kapış fide satıyoruz.

Sami amca tek tek herkesten kendisi alıyordu paraları. Fidanınıza şöyle şöyle bakacaksınız diye akıl dağıtıyordu. Tutmazsa getirin, garantisi var falan diyordu. Tembel oğlan yoktu ortada, evdedir, yatıştadır kesin. **Babam rüyamda güneş gibi bir şeye dönüşmüştü.** Hani çocukken güneş çizerdik de ağzı gözü burnu olurdu ya, hah işte rüyadaki güneşte

babamın yüzü vardı. Tepemizde parlıyordu. Sinirden kavuruyordu bizi. Ben kan ter içinde fidan yetiştirmeye çalışıyordum. Fidanını alan koşa koşa uzaklaşıyordu. Bir gün, iki gün, üç gün derken kapış kapış gidiyordu fidanlar. Babam hep tepedeydi. Sonra bir anda ortalık birbirine girdi memlekette. Fırınlar kapalı, restoranlar kapalı, marketler kapalı, benzinlikler kapalı, otobüsler çalışmıyor, mağazaların kepenkleri inmiş. Ne oluyor diyorum, delirdi mi millet? Babam tepeden sesleniyordu.

"Sen delirttin milleti! Herkes para basıyor artık, çalışmayı bıraktılar. Zaten kimse işini sevdiği için yapmıyordu. Mecburiyetten çalışıyorlardı. Para kazanma derdi olmayınca herkes bırakıverdi çalışmayı. Senin yüzünden bedavacı!" diye bağırıyordu bana.

Rüyamda uyanmaya çalışıyordum ama paçalarımdan tutuyordu insanlar. Gitme, sen gidersen kim bize fidan üretir diye çekiştiriyorlardı. Çıkamıyor-

dum rüyadan. Uyanamıyordum. Kabus gibi, karabasan gibi bir şeydi.

Nefes nefese uyandım. Su içeyim diye mutfağa gittim. Babam aspiratörün ışığını açmış, mutfakta oturuyordu güneş gibi. Önündeki gazeteyi okuyordu. Bayılır gece gazete okumaya.

"Ne oldu yavrum, uyumadın mı daha?" dedi.

Yavrum, dedi. Ohhhh. Aşırı rahatladım. Eve geç kalınca, evde bir yaramazlık yapınca, sokakta kavga edince, birinin camını kırınca falan annemle babam bana yine de "yavrum, kızım," derse, anlardım ki ya olaydan haberleri yok yahut üstünde durmamışlar, affetmişler.

"Uyudum da uyandım. Saat kaç baba?" dedim.

"On ikiye geliyor. Ben de birazdan yatarım." dedi.

Su doldurdum kendime damacanadan.

"Habere bak! Teknoloji mağazası bedava şarj aleti dağıtmış, mağazayı yağmalamışlar. Bedavacılar! Yarın şarj aletine telefon almaya gidersiniz, onlar da sizi yağmalar. Ah bizim insanımız, ah!" dedi.

"İyi geceler baba." dedim çıktım mutfaktan.

"İyi geceler yavrum, üstünü iyi ört." dedi.

12

STREÇ FILM
STREÇ FIL
AZICIK AŞIM,
AĞRISIZ BAŞIM

Kütüphaneden Evliya Çelebi'nin Seyahatname kitabını aldım. Onu okuyordum. Annem geldi ve kitabı elimden alıp kitaplığa koydu.

"Sınavdan sonra okursun. Sana lazım mı şimdi Seyahatname?" dedi.

Bakın seyahat etmek istiyorum, demiyordum. O zaten mümkün değil, kendin gidemiyorsun. Hazır gidilmiş, yazılmış seyahatnameyi bile okutmuyorlardı. Yemek pişireyim diye mutfağa girmek istiyordum. "Bırak şimdi yemeği, otur test çöz!" diyorlardı. Benim hiç mi eğlenmeye ihtiyacım yok? Ama bunun nasıl olacağına da kendileri karar veriyordu.

"Cel yavrum çıkıp dolaşalım, biraz kafan dağılsın." diyorlardı. Belki benim kafam yemek pişirirken dağılacak. Olamaz mı?

Bir süper gücüm olsaydı kendimi yetişkinlerin dünyasından kurtarmak isterdim. Herkes çocuk olsaydı ne güzel bir hayat olurdu. Ama önce tembel oğlanı Sami amcanın elinden kurtarmam lazımdı. İşe ondan başlamalıydım. O kendi kendisini hayatta kurtaramazdı. Bir kağıda "Tembel Oğlanı Kurtarma Operasyonu" yazdım, altına da planımın parçalarını yazmaya başladım. Fakat tam bu sırada içimden bir ses, "Şimdi bırak bunları, sınav-

dan sonra bakarsın çaresine." dedi. **Kendi kendimin ana babası** olup çıkmıştım sonunda.

Ama sınava daha vardı. Sınavın sonunu beklersem bu oğlan helak olurdu Sami amcanın elinde. Çocuk evden dışarıya çıkmamış senelerce ya, olacak şey miydi? Davacı olsa kazanırdı. Çocuğu bir odaya kapatmışlar, senelerce çıkartmamışlar. Sonra bir gün komşular fark etmişler. İçeriye bir girmişler, her yer para! Aaa bir köşede yatan tembel oğlan... Filmini çeksen çekilirdi. Kitabı bırakıp senaryo mu yazsaydım acaba? Neyse bunu da sınavdan sonra düşünürdüm.

Ben çocukluğumdan beri olmayan şeyler üzerine kafa yorarım. Mesela annem çayına hep bir kaşık şeker atar ve limon sıkar. Ben de ona derim ki, ben sana limonlu kesme şeker üreteyim. Sen bu ikisiyle ayrı ayrı uğraşma, bir kere de çıksın aradan... Güler bana. Oysa ben ciddiyim.

Ablam bulaşık makinesi boşaltmaktan nefret eder. Ben de ona derim ki, sana buzdolabı büyüklüğünde bulaşık makinesi yapacağım, iki bölmeli. Bir tarafına temizleri koyacaksın, bir tarafına kirlileri. Böylece boşaltma derdin olmayacak. Böyle şeyler işte.

Mesela çiğnenebilir diş macunu! At ağzına bir diş macunlu sakız, çiğne, dişini temizle.

Ne bileyim her mahallenin çocuk parkı var, kahvehanesi var, ama her mahallenin **serbest kullanılabilir çalışma alanı** yok. Olsa ben giderdim mesela. Niye ben dışarıda ders çalışmak istediğimde gidip bir kafeye dünyanın parasını veriyorum, ağaç altına oturuyorum ya da çay bahçesinde amcaların muhabbetini dinliyordum? Gidip sessizce çalışabileceğimiz ücretsiz bir ofis olsa, oturur çalışırdım. Bunlar gibi bir sürü fikrim var. Bazılarını kesin yapacağım, ama onları buraya yazmam, ne olur ne olmaz.

Babama bunlardan bahsedince, "Senden başka yapacak kimse yok mu?" diyordu. Sami amcanın tembel oğlana yaptığının başka bir türü. Ama babama alınmıyordum. Çünkü yaşadığı şey, bana güvenmemek değildi sadece. O kimseye güvenmiyordu.

"Kalabalık bir aileyiz, bir dükkân açalım. Sen de bırak artık fabrikayı, geç dükkâna otur annemle. Orada çalışırız hep beraber." diyorduk.

"Kızım bize mi kaldı dükkân açmak?" diyordu. Ne dükkânı olduğunu bile sorgulamıyordu. Nasıl olsa tutmazdı. Diyelim ki dükkânı açtık ve tuttu. Babam bu sefer, "Niye tuttu bu şimdi? Hayatın bizimle ne alıp veremediği var?" diye altında bir şey arardı. Tutmasını da istemezdi zaten. "Azıcık aşım, kaygısız başım" cümlesi babamın yaşam felsefesidir. Nedense güzel

şeylerin bizim başımıza gelemeyeceğine inanır.

Bir yaz balkondaydık hep beraber. Çay içiyorduk. Çiçekçi arabası durdu kapının önünde. Babam baktı, baktı, "Bize değildir." dedi. İki dakika sonra kapıyı çaldı çiçekçi. Bu sefer babam, "Yanlış gelmiştir, karşıdakilere gelmiştir." dedi. Ya senin evinde genç kızlar var, birine gelmiş olma ihtimali yok mu o çiçeğin? Sonra hakikaten baktık ablamaymış. Bu sefer, "Ne oldu da çiçek gönderdiler sana, bir şey mi yaşandı?" dedi. İnanamadı babam çiçeğin bize gelmiş olmasına. "Yok baba ne yaşanacak." dedi ablam çekine çekine. "Ne bileyim, hasta değilsin, usta değilsin, durduk yere ne çiçeği. Gelsin adam gibi istesin." dedi. "Ya baba iş yerinden kız arkadaşım göndermiş." dedi ablam. "Kesin öyledir." dedi babam. İnanılmaz biriydi!

Baktık ertesi gün iş yerinden streç film getirmiş babam. Söylemiş miydim, babam streç film fabrikasında çalışıyordu.

"Bunu sana çiçek getiren arkadaşına götür kızım. Bizim de ona bir hediyemiz olsun." dedi.

Çiçek karşılığı streç film...

Gerçekten film gibi adam.

HER ŞEY
İNCELİKTEN,
İNSAN
KABALIKTAN
KIRILIR

"Tembel Oğlanı Kurtarma Operasyonu" yazısını elimde evirip çevirirken bir anda korkunç bir şey fark ettim. Ne yazmıştım ben böyle? Bu hatayı nasıl yapmıştım? Annemi, babamı, Sami amcayı eleştirirken bir anda onlar gibi biri olmuştum. Tembel oğlan diyordum hâlâ ona. Adını bile öğrenmemiştim. Tembel olduğunun altını çizip duruyordum. Çocuk kendisi söylemişti, ben aslında tembel değilim, şartlar beni böyle yaptı demişti. Neden hâlâ üstüne gidiyordum?

Beni annem hep, "Uslu kızım benim!" diye sever. Bu aslında, "Uslu ol ki seni sevmeye devam edeyim." demek gibi bir şey. Uslu olabilirim ama olmayabilirim de. Beni her hâlimle sevmesi gerekmez mi?

Bir komşumuz vardı. Oğlu için sürekli, **"Celdi bizim yaramaz!", "Celdi bizim haylaz!"** derdi. Çocuk sadece kapıdan içeriye girmiş olurdu. Herhangi bir yaramazlık yapmamış, haylazlık etmemiş... Öylece duruyor çocuk. Ne diye geldi bizim yaramaz diyorsun. Bunlar benim kızdığım şeylerdi. Ama işte aynı şeyi ben yapmıştım. Etiketlemiştim arkadaşımı. Çok pişmandım. Biri bana böyle dese çok kırılırdım.

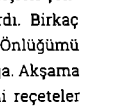
Ne demişler: her şey incelikten, insan kabalıktan kırılır. Bunu telafi etmem gerekirdi. Edecektim.

O hafta sonu annemden izin istedim. Günlerdir ders çalışmak dışında hiçbir şey yapmamıştım. Sami amcalara gideceğimi söyledim. Gidebilirsin, dedi. Otobüste Sami amcayı da, babamı da, annemi de, tembel oğlanı da, para ağacını da düşünmedim. Sınavı da düşünmedim. Taktım kulaklığı, açtım müziği son ses, yasladım kafamı pencereye, on beş yıl sonrasını düşündüm. Bayılıyordum bu hayallere...

On beş yıl sonra kendi evimdeydim. Hayalimde ablamlar, abim, annem, babam hâlâ aynı evde yaşıyorlar ama ben kendi evime çıkmışım. Bana ne, onu onlar düşünsün. Koca adam olmuş abim, onu da mı ben eve çıkartayım?

Neyse evimden çıkıp bisikletime biniyor ve dükkânın önünde iniyordum. Sıcak ekmek kokusu karşılıyordu beni mis gibi. Usta ilk siparişleri çoktan atmıştı fırına. Birkaç müşteri vardı. Birkaç müşteri vardı çünkü daha sabah yedi. Önlüğümü takıyordum belime. Geçiyordum mutfağa. Akşama kadar ne ekmekler, ne ekmekler... Yeni reçeteler deniyordum.

Bazen "Ekmek Yapma Atölyesi" düzenliyordum dükkânda. İnsanlara ekmek pişirmenin inceliklerini anlatıyor-

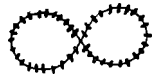
dum. Ekmeğini eline alan gidiyordu. Akşama özel misafirlerim varmış mesela. Bizimkiler dükkana yemeğe geliyormuş. Hepsine küçük ekmekler hazırlıyormuşum. Hepsinin en sevdiğini. Babam ekmekle doymaz, ona illa sulu yemek olacak. Olsun, yaparım. Kuru erikli, bademli kuzu kol yaparım ben ona ya da haşlama. Terbiyeli. Bayılır babam. Karnı doyduktan sonra, "İyi ki bizi dinlemedin, ne güzel mesleğin oldu kızım. Para da kazanıyorsun, işini de iyi yapıyorsun, ne güzel valla, aferin benim kızıma." der.

O peçeteyle ağzını silerken ben de derim ki, "Ben de tam sizinle bunu konuşacaktım baba. Dükkânı devrediyorum, başka bir iş yapacağım."

Haydaaaaa! derdi bizimkiler kesin. Desinler. Ben bile bazen kendi kendime haydaaaa diyordum. Sonra diyorum ki, tamam sevdiğim işti ekmekçilik ama başka şeyleri de seviyorum ben.

Niye sonsuza dek aynı işi yapayım?

Ben bu sonsuza dek meselesini asla anlamıyorum. Her şey ömür boyu sürsün istiyoruz. Rahatımız hiç bozulmasın. Diyelim ki bir işe girdik, oradan emekli olalım istiyoruz. Babam mesela otuz senedir

aynı işi yapıyor. Otuz yıl aynı kapıdan içeriye gir, aynı işi yap, aynı kapıdan çık... Neden tek bir işim olması gerektiğini anlamıyorum. Neden sadece bir kez üniversite okumalıyım? Belki hayatım boyunca birkaç üniversite okuyacağım. Farklı meslekler deneyeceğim. Neden olmasın.

Şimdi ekmekçi olmak istiyordum evet ama belki sonra başka bir şey olacaktım. Bu bana yetti, yaşadım, tamam, doydum, şimdi başka bir şey yapmak, başka bir şeyden heyecan duymak istiyorum diyecektim. Hah işte, hayalimdeki o akşam yemeğinde bizimkilere tam olarak bunu söylüyordum. Onlar da diyorlardı ki:

Haydaaaaaa!

Kendi kendime haydaaa derken geleceğim yere varmıştım. Otobüsten indim, biraz yürüdüm. Güvenlikçi yine kapıdaydı. Bu kez borç istemeye gelmiş ihtiyaç sahibi muamelesi yapmadı bana. Şunca zaman içeriye girebilmiş belki de tek kişiydim. Güvenlik görevlilerinin gözünde aile dostuydum artık ben bu zenginlerin. "**sizi bekliyorduk, buyurun.**" dedi bana görevli. Beni mi bekliyordunuz? Haber vermemiştim ki, nasıl bekliyorsun beni? Günlerdir mi bekliyorsunuz? Anlamadım.

"Geleceğimden haberiniz var mıydı?" diye sordum.

"Geleceğinizden değil de geldiğinizden haberimiz vardı." dedi güvenlik.

Kafasıyla çatıyı işaret etti. Bir baktım Sami amca, çatıya çıkmış kiremitlerin üstünden dürbünle etrafı kesiyordu. Neden orada olduğunu az çok tahmin ettim, sorgulamadım. Güvenlik kameralarının görüş açısı yetmemiştir Sami amcaya. Kendisi, bizzat, şahsen, bilfiil denetlemek istemiştir. Şaşırmadım.

"Kolay *gelsin amca. Seninle konuşmaya geldim.* Ben mi çatıya çıkayım, sen mi inersin?" diye seslendim.

"Yengene seslen, o buraya gelsin, ben oraya geleyim. Nöbeti devralsın." dedi.

Yengenin nöbet işinin ne olduğunu şimdi anlamıştım. Ben de ne ihtimaller üzerinde durmuştum. Nöbetçi eczacı, nöbetçi doktor, nöbetçi polis... Bir sürü *şey* düşünmüştüm.

Meğer para ağacı nöbeti tutuyormuşlarmış!

Yenge çatıda yerini aldıktan sonra Sami amca, "Buyur yeğenim içeriye geçelim. *Tembel* arkadaşın içeride." dedi kıs kıs gülerek.

"Ben seninle konuşacağım Sami amca, yalnız olalım." dedim.

Meraklandı. Tedirgin de oldu biraz. Olsun.

Doğrudan konuya girdim.

"Sami amca, oğlunuzun adı nedir?" dedim.

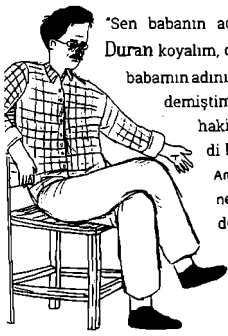
Düşündü, düşündü, düşündü.

"Neydi yav bizim oğlanın adı?" dedi.

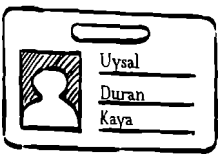
Sabırla hatırlamasını bekledim. Hatırlayamadı. Çatıya seslendi.

"Hanıımm. Bizim tembelin adı neydi yaaavvvv? Hatırlayamadım birden soruverince." dedi.

Uzun bir sessizlik oldu. Bir süre sonra çatıdan ses duyuldu.

"Sen babanın adını verelim demiştin. Duran koyalım, demiştin. Ben de benim babamın adını verelim. Uysal koyalım, demiştim. Hangisini seçmiştik hakikaten? Bak vallahi şimdi ben de hatırlayamadım. Amaaan tembel de geç be, ne düşünüyorsun? Tembel deyince de bakıyor o zaten." dedi annesi. Kulaklarıma inanamadım.

"Hatırladım, hatırladım. İkisini de koyalım demiştik. Uysal Duran koymuştuk. Sonra da uzun geliyor diye hiç kullanmadık. Soyadımız Kaya bizim. Çocuğumuzun adı da Uysal Duran Kaya. Ama biz ona tembel diyoruz. Sen de öyle de. Ne uğraşacaksın." dedi Sami amca.

Çocuğa gerçekten Uysal Duran ismini koymuşlar, bir de diyorlar ki neden hareket etmiyor? Eder mi yaaa? Çocuk sabit dursun diye elinizden gelen her şeyi yapmışsınız!

"Sami amca lütfen oğlunuza artık tembel demeyin." dedim. Çok kararlı konuşuyordum.

"E tembeeel!" dedi.

"Değil, onun bir adı var." dedim.

"E çok uzun, onu diyene kadar tembel derim geçerim."

"Oğlum de. O tembelden daha kısa." dedim.

Düşündü. Harflerini saydı.

"Olur, denerim. Sen ne yapmaya geldin buraya, bunu demeye mi?" dedi.

"Hayır Sami amca. Seninle başka bir şey konuşmak istiyorum. Bakın Sami amca bu çocuğun sonu son değil. Ömür böyle geçmez. Bu çocuğa bir yol haritası çizmemiz lazım." dedim.

"Ya bırak git! Kim ne yapsın bu tembeli? Okula gönderelim falan diyeceksen, ben sana söyleyeyim okumaz bu. Okul işini unut." dedi Sami amca.

"O zaman iş kuranız biz de ona." dedim. "Kendi işinin patronu olur?"

Kafasını olmaz manasında yukarı kaldırdı.

"Naaaabacan yeğenim iş kurup? Paramız var zaten. Yatsın içeride, gözümüzün önünde." dedi.

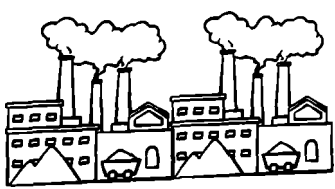
"Yatıyor ya zaten yıllardır, kalksın işe yarar bir şeyler yapsın. Çatıda nöbet tutacağına sen de bir şeyler yap. Ya düşünsene Sami amca, her türlü fabrikatör olabilme ihtimalin var yaaa, nasıl böyle bir şeyi reddedebilirsin?" dedim.

Sami amca oğlandan çoktan ümidi kesmişti. Ama kendisini seviyordu. Bu çok belliydi. Ben de onun üzerinden yürüdüm.

"Siz babamla aynı fabrikada çalışırken ben daha çocuktum Sami amca. Seni yok yere işten çıkartmışlardı. Haksızlığa uğramıştın, hatırlar mısın? Ben hiç unutmadım. Hüngür hüngür ağlamıştın işten çıkartılınca." dedim.

"Sen nereden biliyon?" dedi gözlerini kısıp. Etkilenmişti. Devam etmeliydim.

"Babam o gün eve ağlayarak geldi Sami amca. Sen haksızlığa uğradın diye ağladı. Onu ağlarken görünce annem de başladı. Biz de annemizin ağlamasına dayanamayız. O akşam hepimiz senin için ağlamıştık biz. **Şimdi intikam zamanı Sami amca, sen de kendi fabrikanı açacaksın.** Geçip başına oturacaksın. Seni işten çıkartan patronla aynı ticaret odasına kayıtlı olacaksın. Artık arkadaşsınız siz, düşünsene. İkiniz de patronsunuz. Senin fabrikanda kimse haksızlığa uğramayacak, kimse ağlamayacak Sami amca." dedim.

Biraz abartmıştım ama güzel konuşuyordum yaaa. İkna edebilirsem bir şekilde bu para ağacını değerlendirebilecektim. Vatana millete faydalı bir iş yapsınlar.

"Ne fabrikası kuracağız yeğenim?" diye sordu Sami amca. İşte beklediğim cümle. İkna olmasa bırak bu işleri falan derdi. Ayan beyan, "Ne fabrikası kuracağız?" diyordu işte.

"Ülkede olmayan ne varsa onu kuracağız Sami amca. Ne eksikse onu biz yapacağız. İthal ettiğimiz her şeyi kendimiz üreteceğiz. Ülkemiz kalkınacak sayende, herkes seni konuşacak."

Öyle heyecanlıydım ki aşırı gaza gelmiştim. Söylemesi kolaydı da, nasıl kuracaktık bakalım fabrikayı. Gerçi para olduktan sonra iş kolaydı yaaa. Kafası çalışan, çalışmaya hevesli nice insan vardı da parasızlıktan bir şey yapamıyorlardı. Yeter ki Sami amca razı olsun, ben bir şekilde halledecektim gerisini. Dayımdan falan yardım alırdım. Yeter ki Sami amca vazgeçmesin.

"Yengenle de bir değerlendirelim durumu, sana haber veririm." dedi Sami amca.

Bir kâğıda adresimi, telefonumu yazıp Sami amcaya verdim. Oysa telefon numaram vardı onda,

kaydetmiştir. Ama böyle havalıydı. Hemen uyum sağlamıştım iş dünyasına. El yapımı kartvizit dağıtıyordum usulünce.

"Değerlendirin, sonra bana dönüş yapın." dedim.

Koca ülkenin ekonomik kalkınma planı yengenin iki dudağının arasındaydı şimdi. Bekleyecektim.

Sami amcaya görüşürüz deyip içeriye girdim. Bizimki her zamanki yerindeydi.

"Naber Uysal?" dedim. Boş boş baktı.

"Durancığım sana diyorum yahu!" dedim.

Yine cevap yok.

"Ohoooo. Uysal Duran Kaya. Naber diyorum? Kime diyorum?" dedim.

"Kime diyorsun?" dedi.

"Sana."

"Bana mı?"

"Senin adın Uysal Duran değil mi?"

"Öyle mi?"

"Değil mi?"

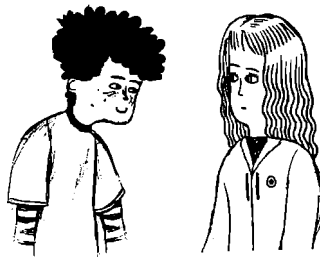
Çıkamıyorduk sohbetin içinden. Kendi adından bile haberi yoktu garibanın.

"Sen adını bilmiyor musun kanka? Kimse sana adınla seslenmedi mi?" diye sordum.

"Yok. Hatırlamıyorum hiç. Yani onlar biliyorsun bana genel olarak tembel falan diyorlar." dedi başını yere indirip.

Gidip omuzlarından tuttum. Gözlerinin içine bakıp, "Sen tembel falan değilsin. Hiç değilsin. Çok iyi yürekli bir çocuksun. Tembel olan onlar. Sıkıntını anlamak ve çözmek için seninle hiç uğraşmamışlar. En kolayını, yok saymayı seçmişler. Kendine sakın haksızlık etme. Ben her zaman senin yanındayım Uysal. Bu arada senin adın Uysal Duran Kaya. Bunu da unutma. Pek hareketli bir isim değil ama artık idare edeceğiz." dedim.

Güldük. Onu ilk kez gülerken gördüğümü fark ettim.

YOK DEME
YOK OLUR
POLİS

Ertesi akşam kapımız çaldı. Yenge kapımıza dayanmıştı. Kapıyı açan anneme, "Sizin kızı çağırın!" dedi.

Kutu gibiydi evimiz zaten, içeriden duyuyordum sesi. Annem, "Hangi kızı? Benim üç kızım var." dedi yengeye.

"Çok bilmiş olanı, yalancıyı çağırın." dedi yenge.

"Benim öyle bir kızım yok. Benim evlatlarım yalan söylemezler. Küçük kızım çok akıllıdır. Muhtemelen ondan bahsediyorsun. Dur çağırayım." dedi annem.

Anneme bak yaaa. Nasıl güzel savunmuştu beni. Hemen gittim kapıya.

"Bana bak!" dedi yenge beni görünce.

"Bana bak, gelip gelip bizimkilerin aklını bulandırıp durma. Yetti be, seninle mi uğraşacağız? Yok fabrika kuracakmışız da yok herkese faydaymış da... Cahil mi sandın sen beni? Kocamı da oğlumu da rahat bırak. Polis çağırmadığıma şükret sen. Valla bizi soymaya çalışıyor derim de sürüm sürüm sürünürsün karakol köşelerinde. Sana verecek para yok bizde, hadi başka kapıya!" dedi bana.

O sırada abim içeriden çıktı. İşten yeni gelmişti. Üniforması üstündeydi.

"Buyurun ben polisim, dinliyorum şikayetinizi. Ayrıca siz bizim kapımızdasınız. Anlatın nedir sorun?" dedi yengeye.

Yenge geri adım attı. Polis çağırırım diyordu ama aklı çıktı gerçek polisi görünce.

Açıklamaya çalıştım:

"Kötü bir niyetim yoktu yenge. Ben şöyle düşündüm. Yani sonuçta sizin bu ağaç, bir çeşit define gibi bir şey. Ben biraz araştırdım da defineyi bulan kişi bunun yarısını devlete veriyormuş. Hazine sizin bahçede ama bahçe sizin mi onu da bilmiyoruz. Tapu kadastro ölçüm yapsa belki ağaç sizin bahçenin dışında çıkacak. Eğer devlet arazisinde çıkarsa ağacı köküyle alır, götürürler. Vardır onun kanunda yeri, iyi bakmak lazım. Ben sadece ağaç elinizden alınmadan biz bir şeyler yapalım, diye öneride bulundum Sami amcaya. Benlik bir durum yok. Neyse karakolda görüşürsünüz." dedim.

Araştırma ödevlerine bayılıyordum okulda. İşe yaramıştı işte araştırma ödevleri.

"Yok bizde ağaç mağaç. Aaaaa! Yalancı seni! Yok

bizim paramız. Sami'nin emekliliği bile gelmedi daha. İşsiz o, işsizlik maaşı alıyor, onunla geçiniyoruz. Varsa siz bize para verin." dedi gitti yenge.

Annem arkasından kapıyı kapatırken, "Yok deme yok olur..." dedi sessizce.

Bu annemin finansa dayalı en sevdiği sözdü.

Ama en az bunun kadar sevdiği bir söz daha vardı.

"Sen yat, kalk, baban evde yok diye dua et!"

Babam evde yoktu ama onun dışında herkes evdeydi. Bizim evde benden yaşça büyük olan herkesin bana nasihat etme, kızma, eleştirme hakkı vardı.

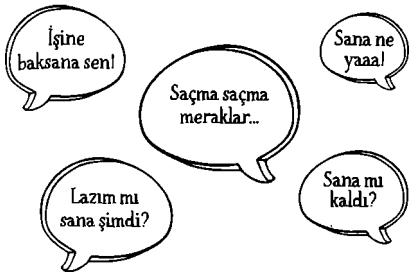
Hepsi her şeyi ne çok biliyor, görmelisiniz. Salona geçince duymaktan hiç hoşlanmadığım cümleleri arka arkaya sıraladılar:

"Sana ne yaaa! Sana ne milletin bahçesindeki ağaçtan, paradan, puldan?"

"İşine baksana sen! Derslerine çalışsana, lazım mı sana milletin ne yaptığı?"

"Sınava kalmış kaç gün, bu daha neler peşinde?"

"İşin gücün böyle şeyler, saçma saçma meraklar..."

"Definenin yarısını devlet hazinesine şey edecekmiş. Sana mı kaldı yaaa, sana mı kaldı?"

"Bitmedi hayalleri yaaa, bitmedi! Gastronomi okuyacakmış da, ekmekçi açacakmış da, İtalya'ya gidecekmiş de. Biz daha Karadeniz'e yayla turuna gidemedik, her sene niyetleniyoruz, kalıyor."

"Ay hakikaten bu sene gidelim artık yaaa."

Ve sonra yine kendi hayalsiz yaşamlarına geri döndüler. Karadeniz turuna bu yıl da gidemeyeceklerini biliyordum. O ay sıcak oluyor, bu ay soğuk oluyor, şu ay yağmurlu, nerede kalacağız, ne gerek var, oraya gideceğimize şuraya gideriz, oraya vereceğimiz

parayla şunu alırız, kim çekecek şimdi o kadar yolu diye diye bu yıl da kalacaklar, gidemeyeceklerdi.

Benim de kendileri gibi olmamı istiyorlardı. Bir an önce sınavlara gireyim, hızlıca büyüyeyim, liseden mezun olayım, üniversiteyi onların yaptığı gibi bizimkilerle aynı şehirde okuyayım, mezun olur olmaz bir işe gireyim ve aralarına katılayım. Hep birlikte asla gidilmeyecek tatil planları yapalım ve arkadaşlarımızın tatil fotoğraflarına bakıp "Ne güzel geziyorlar yaaa..." diyelim.

Odama girdim, kapımı kapattım ve çalışmaya başladım. Sonraki bir ay boyunca da evde olduğum saatlerde sadece yemek yemek için odamdan çıktım. O akşamki olayı babama anlatmadılar. Bir de onunla uğraşamazdım. Konu kapandı. Ben ders çalıştıkça tüm konular kapanıyordu zaten. Yeter ki ben ders çalışayım, okula gidip geleyim, sınavdan

iyi bir puan alayım. Benden tek beklentileri buydu. Bu olursa onlardan biri olacaktım. Onlar gibi olmak istemiyordum. Kimse gibi olmak istemiyordum. Ben kendim gibi olmak istiyordum. Sadece kendim gibi! Ama onlardan farklı biri olursam beni aralarına almayacakları belliydi.

Bana sürekli, "Kime çektin bilmem ki!" demelerinden belliydi bu. Kime çektin demek, "Neden sen bizim gibi biri değilsin?" demekle, "Bizden değilsin!" demekle, "Seni böyle kabul etmiyoruz." demekle aynı şeydi. Bu duruma çok üzülüyordum.

Bir akşam annem beni çay içmeye çağırdı. Yemekten sonra çay demlemişler, birer kâse çekirdek doldurmuşlar, çatır çutur çekirdek çitleyip hem ellerindeki telefonlara hem televizyon ekranına bakıyordu bizimkiler.

Hadi annemle babam neyse de ablamlara, abime ne oluyordu yaaa? Gencecik insansınız siz. Salonda oturup çekirdek çitlemek nedir bu yaşta? Hayatı yaşamak varken oturup elinizdeki telefondan hayatı izlemek nedir?

"Tüh, tüh! Meyveler pahalı olur bu sene." dedi annem durup dururken.

Kafamı kaldırdım, ekranda "Dolu vurdu, olan yine çiftçiye oldu." yazıyordu. Muhtar olduğunu söyleyen bir adam dolunun tarlalara verdiği zararı anlatıyordu. Adamın tarlası gitmiş, annem alacağı meyvenin pahalı olacağına üzülüyor. Abim, "Dün neydi öyle yaaa, arabaların camlarını kırdı, böyle böyle attı mübarek!" diye eliyle doluyu tarif etti. Babam "Memlekette çiftçi mi kaldı?" dedi. Olayı daha politik bir boyuta taşıdı.

"Ben test çözeyim." diye müsaade isteyip kalktım ortamdan. Bir sonraki haberin aile içi yorumlarını dinlemek istemiyordum.

Ertesi sabah hafta sonuydu. Erkenden kalktım, masa başına oturdum yine. Sabah sekizi beş geçe Sami amca aradı. "Çabuk gel!" dedi kapattı. Ne oldu falan dedim ama telefon yüzüme çoktan kapanmıştı.

Çabuk gel ne yaaa? Zengin zengin laflar. Ben senin çalışanın mıyım? Çalışanın olsam bile çabuk gel mi denir? Neyse sorun, söyle. Ayrıca nasıl çabuk geleyim, otobüsle gideceğim. Gitsem bir de yengeyle uğraşacağız. "Niye geldin?" diyecek. "Sami amca çağırdı." derim ama onunla uğraşamam. "Boşver..." dedim kafamı indirdim yine test kitabına.

Dayanamadım tabii. Giyindiğim gibi çıktım odamdan. Annemle koridorda karşılaştık.

"Nereye sabah sabah?" dedi.

"Sami amca aradı, çabuk gel, dedi. Bir durum var herhâlde. Gidip bir bakayım, hem biraz hava almış olurum." dedim.

Annemin izin vermeyeceğini düşünüyordum. "Söz veriyorum, bilmişlik yapmayacağım." diye ekledim.

"Biliyorum yavrum. Benim kızım akıllıdır, ne yapacağını bilir. Lütfen geç kalma." dedi annem.

Annemi öpüp evden çıktım.

HAZIRA DAĞ
DAYANMAZ

Yolda Sami amcayı da, karısını da, oğlunu da düşünmedim, dersem sanırım bana artık inanmazsınız. Tabii ki düşündüm. "Çabuk gel!" dedi. Demek ki acil bir şey vardı. Bu Sami amcanın hiç mi arkadaşı yok, akrabası yok? Beni niye acil çağırıyordu? Gerçi para ağacını bilen bir tek ben vardım. Kimseye söylememişlerdi. Bin türlü ihtimal düşündüm. Belki de yengeyi ikna etmişti. **Bana devredecekti para ağacını.**

"Al yeğenim, kuralım ne fabrikası kuracaksak. Kalkındıralım ekonomiyi, düşürelim işsizlik oranını." diyecekti. Buna hazırlıklı olmalıydım. Düşüne düşüne evlerine kadar vardım.

Güvenlik beni görünce alt dudağını ısırıp kafasını iki yana salladı. Neler oldu neler, senin haberin yok, içeride seni felaket bekliyor ifadesiydi bu. İçeriye girdiğimde Sami amcayla karısını ağlarken buldum. Kimseyi görecek hâlleri yoktu. Sarılıp iki yana sallanıyor, hüngür hüngür ağlaşıyorlardı. Arkadaşıma bir şey mi oldu, diye içeriye koştum. Ayaktaydı çocuk. Ohhhh şükür, dedim. Dizlerimin bağı çözülmüştü resmen. Gittim sanıldım durduk yere.

"Baban beni çağırdı. Hayırdır, ne oluyor?" dedim.

"Ben aradım babamın telefonundan." dedi.

"E söylesene kim olduğunu! İki kelime söyledin kapattın, ben de baban sandım." dedim.

Omuzlarını indirip kaldırdı. Üşenmiştir konuşmaya. Çabuk gel, demek yetmiştir buna.

"Ne oluyor? Niye ağlıyor sizinkiler? Sen niye ayaktasın?" dedim. Onların ağlamasından daha mühim olan bu arkadaşın ayakta olmasıydı çünkü. Onu otururken görmeye alışmıştım ben. Elleri, yüzü, üstü başı çamur içindeydi.

Uzandı ve tül perdeyi sıyırdı.

Para ağacının yerinde bomboş ağaç dalları sallanıyordu.

"Dolu vurdu." dedi çocuk donuk bir sesle. "Kurudu ağaç."

Dondum kaldım pencerenin önünde. Diyecek bir şey bulamadım.

"Bizimkiler çok kızdı." dedi.

"Kime kızdılar?"

"Bana."

"Niye kanka sen mi yağdırdın doluyu? Seninle ne alakası var?"

"Niye sadece bir tane ağaç ektim diye demediğini bırakmadı babam dünden beri." dedi.

"Sana ne oldu? Neden çamur içindesin?"

"Sabaha kadar bozuk para ektirdiler bana. Ne kadar bozuk para varsa, hepsini ektim. Yok, çıkmıyor. Bir tane bile ağaç çıkmadı. Öteki hemen çıkmıştı. Bana yardım et kanka. Bunun için çağırdım seni."

Kafam allak bullak olmuştu. Daha dün akşam haberlerde muhtar ağlıyordu, zararımız büyük diyordu. *Muhtar gelsin zararı burada görsün.* Meyveler de pahalı bu sene. Yakmış don ağaçları.

Ne diyeyim şimdi ben bu çocuğa? "Hepimiz için zor günler kapıda, biz de meyve yiyemeyeceğiz..." mi diyeyim? Nasıl teselli edeyim? Nasıl yardım edeyim bilemedim ki.

"Çok üzüldüm." dedim.

Çok üzülmesen de bunu demek âdettendir.

"Valla ben üzülmedim, iyi oldu." dedi.

Haydaaa!

"Sen haklıydın. Sen gittikten sonra çok düşündüm. Başta iyi gelmişti. Yani toprağa bozuk para at, tutsun, yerine para ağacı bitsin. Dünyanın en harika olayı geldi başıma. Annem babam bir anda çok sevdiler beni. Peşimde pervane oldular. Ben de sevindim açıkçası. Yani iyi geldi, bir şey başarmış olmak. Sonra, sen gelip gittikten sonra anladım ki bu benim başarım değil. Şans sadece. Al işte, tekrar yapmak istesem yapamam. Bende değil güç. Denedim bak, olmuyor. Yine başa döndük. Yine faydasız, yine başarısız, yine tembelin tekiyim onların gözünde. Diktiğim hiçbir bozuk para tutmadı. Artık para ağacımız da yok, paramız da. Gerçi eskiden topladığımız paralar var ama hazıra dağ dayanmaz kanka. Ben ne yapacağım şimdi?"

Ben ne yapacağım şimdi?

Bu sorunun cevabını aramaktansa basılmış tüm Türkçe, matematik, fen sorularını çözmeye razıydım. Aralıksız ders çalışıp hiç durmadan test çözebilirdim. Ömrümün sonuna kadar çeşitli sınavlara girip çıkabilirdim. Biri bitmeden başka bir sınava hazırlanabilirdim.

Hepsi daha kolaydı. Sınavda çıkacak bütün sorular "Ben ne yapacağım şimdi?" diye çaresizce bakan birinin sorusundan daha kolaydı.

Bu çocuğun önce tembelin teki olmadığına, başarız ve faydasız biri olmadığına inanması gerekiyordu.

Bu bana şunu hatırlattı. Ortaokula geçtiğimde matematiğim pek iyi değildi. Yapamıyordum. İlkokul öğretmenim, "Sen bu matematiği asla öğrenemeyeceksin!" demişti bana. Öğrenemiyordum işte. Asla almıyordu kafam. Öğretmen öğrenemeyeceğimi söylemişti, demek ki vardı bir bildiği.

Ortaokula başladığımız hafta, şimdiki matematik öğretmenimize, "Benim zaten matematiğim iyi değil, öğrenemiyorum." dedim. Derste bir şey demedi. Teneffüse çıkarken geldi, omzumu tuttu.

"Ben yapamıyorum, iyi değilim deme bir daha. Hallederiz, bunlar bilmediğimiz işler değil..." dedi.

O öyle dediğinde sanki, benim için çok zor olan matematik konuları bir anda daha kolaymış gibi göründü. Hallederiz, demişti. Halletti de. Beni etüde aldı günlerce.

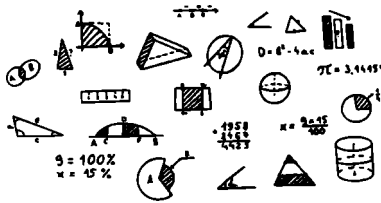
"Önce matematiği tanımalısın. Tanırsan seversin. Seversen öğrenirsin." dedi. Dediği gibi de oldu.

Bütün açıkları kapattık. Şimdi abartmayayım ama neredeyse okulun en iyisiyim.

Gittim ve kankama sarıldım. Tıpkı matematik öğretmenimin bana yaptığı gibi.

"Ben tembelim, yapamıyorum, deme bir daha. Sen öyle biri değilsin. Hallederiz." dedim.

"Bunlar bilmediğimiz işler değil..."

ZARARIN
NERESİNDEN
DÖNÜLSE KÂR

O gün eve gittiğimde ne yapacağımı gerçekten bilmiyordum. Çok dalgındım. Üstelik çocuğa da söz vermiştim. Hallederiz, bilmediğimiz işler değil, demiştim. Hallederiz demek kolaydı, sadece küçük bir detay kalmıştı:

Nasıl halledecektim?

Eve girdiğimde annemin ve ablamların mutfak masasında yaprak sardıklarını gördüm. "Ellerini yıka, sen de gel, kafan dağılır." dediler. Ailemin kafamın dağılmasını neden bu kadar istediğini asla anlayamıyordum.

"Gel çay iç, kafan dağılsın."

"Gel yürüyüşe gidelim, kafan dağılsın."

"Gel sohbet edelim, kafan dağılsın."

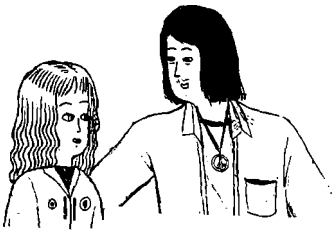
Sürekli böyle cümleler kuruyorlardı. Benim kafamı dağıtmaya değil, aksine kafamı toplamaya ihtiyacım vardı. Bunu anlamıyorlardı. Yine de sarma sarmak için yanlarına oturdum. Yaprak sarması yaparken sardığım sarmaları çiğ çiğ yemeye bayılırım. Yine ağzıma bir sarma atmıştım ki annem, "Yeme ayol! Bak akşama misafir gelecek. Karnın ağrır, sofrada yiyemezsin." dedi. Akşama misafir mi gelecek? Kim ki?

"Sürpriz!" dediler. Hadi bakalım, düşün dur şimdi kim gelecek? Bir sürü tahmin yürüttüm, ama hiçbiri tutmadı.

Akşamı iple çektim. Sonunda kapı zili çaldı. Gözlerime inanamadım. Gelen Yunus abiydi. Yunus abi annemin teyzesinin oğlu. Çok sevdiğim biridir. Uzun zamandır görüşmüyorduk, yurt dışındaydı. Gerçi o hep yurt dışındadır. O bir gezgin ve dergilere gezi yazıları yazıyor. Hayatımda onun kadar gezen birini görmedim. Döndüğünü bilmiyordum.

Yunus abi sofrayı görünce, "Ah yaaa, vallahi en çok Nuran ablanın yemeklerini özledim. Hele yaprak sarmasını..." dedi. İki tabak yaprak sarması yedi. Yemek boyunca konuştuk. Yemek masasında Yunus abi fotoğrafımızı çekti. İki kere. Polaroid fotoğraf makinesi kullanıyordu. Oysa herkes fotoğraflarını cep telefonuyla çekiyordu artık. Yunus abi böyle seviyormuş.

Fotoğraflardan bir tanesini anneme uzattı, "Saklarsınız." dedi. Çok güzel çıkmıştık. Ama benim aklım Yunus abinin anlatacaklarındaydı.

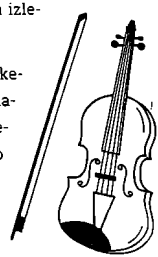
"Bu kez hangi ülkedeydin Yunus abi?" diye sordum. Çok merak ediyordum anlatacaklarını. O gezdiği yerleri öyle bir anlatırdı ki dinlerken sahiden onunla gezmişim gibi hissederdim.

"Bu kez Tuna boylarındaydım." dedi. Tuna boyları mı? Orası neresi ki? Neyse ki çok bekletmedi, hemen anlattı.

"Ahhhh! Tuna için Avrupa'nın şah damarıdır derler. Tuna Nehri'ni çok severim. Fakat hep parça parça görmüştüm. Bu kez başladığı yerden denize döküldüğü yere kadar izini sürdüm. Tuna Nehri

Almanya'da doğuyor. Oradan Avusturya'ya geçiyor, oradan Slovakya'ya. Durmuyor, oradan Macaristan'a, Hırvatistan'a, Sırbistan'a, Bulgaristan'a, Romanya'ya... Durdu mu sanıyorsun? Oradan Moldova'ya ve ardından Ukrayna'ya! On ülkenin topraklarından geçen, sonunda Karadeniz'e dökülen bir nehir Tuna Nehri. Muazzam! Görsen çok seversin. Biliyor musun şöyle bir efsane vardır. Budapeşte'den Tuna Nehri'ne bakarken sadece aşıklar Tuna rengini masmavi görürmüş, diğerleri suyun rengini yeşil görürmüş. Ben gittim, baktım, ne renk gördüğümü söylemeyeceğim. Gidin kendiniz bakın!" dedi.

Sonra uzandı ve kemanını aldı. Yunus abi böyle biridir. Keman ve bağlama çalar. İkisini de hep yanında taşır. Bize her geldiğinde mutlaka bir şeyler çalar ve hepimiz ağzımız açık onu izleriz, dinleriz.

Bu kez bize birkaç dakika boyunca kemanıyla bir şarkı çaldı. Gözlerimi kapattım. Hayalimde Tuna Nehri üzerinde Yunus abiyle birlikte bütün o ülkelerden geçtiğimi hayal ettim. Seyahat etmek ne güzel bir şeydi kim bilir? Hayali bile böyleyse...

Çaldığı şarkı bittikten sonra gözlerimi açtım.

"Bu neydi biliyor musun?" diye sordu.

"Bilmiyorum. Ama o kadar güzeldi ki, hayalimde Tuna Nehri üstünde gezdiğimi hayal ettim."

"Hah, en doğrusunu yapmışsın. Bu Strauss'un The Blue Danube yani, Mavi Tuna valsi. Tuna Nehri için bestelemiş, ne harika değil mi?"

"Gerçekten çok etkileyici."

"Ama bak bir şey daha var." dedi ve bu kez bağlamasını çıkarttı. Başladı coşkulu bir şekilde şu marşı söylemeye.

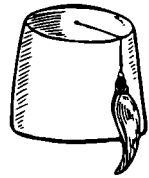
"Tuna nehri akmam diyoooooor,
Etrafımı yıkmam diyoooor.
Şanı büyük Osman Paşa!
Plevne'den çıkmam diyoooor!

"Düşman Tuna'yı atladı.
Karakolları yokladı.
Osman Paşa'nın kolunda,
Beş bin top birden patladı."

Bu marşı biliyorduk, biz de ailece Yunus abiye eşlik ettik.

"Bu Osmanlı-Rus Harbi sırasında Osman Paşa'nın Plevne savunması üzerine söylenmiş bir marş. Osman Paşa'nın bu savaşta esir düştüğünü biliyor muydun?"

Hayır anlamında başımı salladım.

"Tabii, esir düşüyor ve sonra kendisine Gazi unvanı veriliyor. Bugün Ankara'da, İstanbul'da Gazi Osman Paşa semtleri vardır. Sanırım oradaki Gazi Osman Paşa, bu marştaki Osman Paşa işte."

Yunus abi hep böyleydi. Beni inanılmaz şaşırtırdı. O kadar çok şey bilirdi ki annem ona ayaklı ansiklopedi derdi. Bugüne kadar hiç merak etmemiştim. Acaba Yunus abi hangi bölümü okumuştu?

Dünyadaki pek çok yeri bilirdi. Belki de coğrafya öğretmenliği mezunudur diye düşündüm. Ama aynı zamanda seyahat de ediyordu. Aaaa o zaman turizm mezunu olabilirdi. E gerçi tarih konusunda da çok iyiydi. Her geldiğinde bir tarihi olay anlatırdı. Kim bilir belki de tarih okumuştu. Gerçi çok güzel keman ve bağlama çalıyordu, belki de konservatuvardan mezun olmuştu. Ama aynı zamanda fotoğrafçıydı da. Acaba bu bölümlerin hepsini mi okumuştu. En iyisi sormak diye düşündüm.

"Yunus abi sen hangi bölümden mezunsun?" diye sordum.

"Ben sınava bu yıl gireceğim." dedi Yunus abi.

"Nasıl yani tekrar mı üniversite okuyacaksın?"

"Tekrar değil, inşallah kazanırsam, ilk kez okuyacağım."

"Daha önce okumadın mı?" dedim. Çok şaşırmıştım.

"Okumadım demeyelim de okuyamadım, diyelim."

"Peki bunca şeyi nereden biliyorsun Yunus abi? Çok şaşırdım. Ben senin bir değil birkaç bölüm okuduğunu düşünüyordum."

Babam araya girdi.

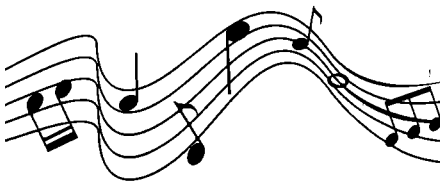
"Yunus abin, kendi kendisini yetiştirmiş biri kızım. Anne babası erkenden vefat edince Yunus okuyamadı. Ama maşallah kendisini öyle bir yetiştirdi ki onun kadar bilgilisini zor bulursun."

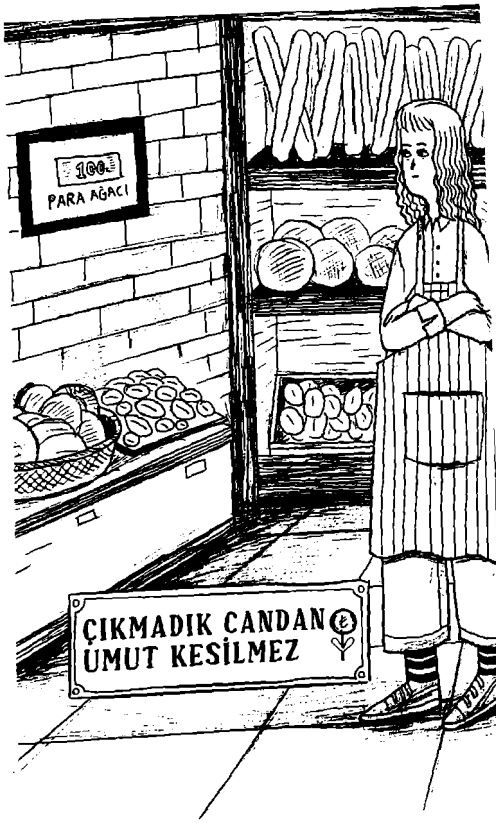
Sonra Yunus abiye döndü:

"Kazanırsın sen üniversite sınavını Yunus, hiç şüphem yok. İçinde kalmasın. Zararın neresinden dönülse kârdır." dedi babam.

Aradığım cevabı bulmuştum! "Kendi kendini yetiştirmek!" Buydu Uysal Duran'ın, babasının deyimiyle tembel oğlanın, ihtiyacı olan şey. Demek ki hiçbir şey için geç değildi. Yunus abi vazgeçmemişti okumaktan işte. Bunca yıldan sonra, bu yaşında hazırlanıyordu sınava. Uysal Duran da aynı şeyi yapacaktı. Onun kendi kendisini yetiştirmesi için elimden geleni yapacaktım!

İzin isteyip hemen odama gittim. Salonda türküler, şarkılar devam ediyordu. O kadar mutluydum ki şıkıdım şıkıdım oynayarak yürüyordum.

100
PARA AĞACI
ÇIKMADIK CANDAN
ÜMÜT KESİLMEZ

"Ayyyy bak, bak. Ne güzeliz buradaaa. Yunus gelmiş bak. Ay hepimiz masadayız, bir aradayız. Yaprak da sarmışız bak. Ne çok sarardık eskiden. Ne güzel anlatırdı Yunus abin gezdiği gördüğü yerleri. Ne günlerdi ayol. Ay keşke yine buluşsak. Sen kaç yaşındasın acaba bu fotoğrafta? Küçücükmüşsüüün! Abine bak, abine. Ay yıllar ne hızlı geçiyor. Dün gibi daha, dün gibi."

Annem eski fotoğraflara bakarken hep böyle olur. Yıllar ne hızlı geçiyor, der durur. Ama yıllar hakikaten çok hızlı geçiyor. Annem, babam bana baktıkça "Koca kız oldun!" diyorlar, haklılar. Hakikaten koca kız oldum.

Geçen yıllarda bazı şeyler çok değişti, bazı şeyler hiç değişmedi.

Yunus abinin o fotoğrafı çektiği günlerde sanırım lise sınavlarına hazırlanıyordum. Lise bitti, üniversite bile bitti. Büyüdüm, boyum uzadı. Annem ve babam yaşlandılar. Ablamlar, abim evlendi, çocukları var. Buluştuğumuzda ev cümbüş oluyor. Bunlar dışında bende pek bir şey değişmedi. Hâlâ çok meraklıyım. Hâlâ okumayı çok seviyorum. Hâlâ çok hayal kuruyorum. Hâlâ çok konuşuyorum. Hâlâ insanları anlamakta zorlanıyorum.

Sabahları çok erken kalkıyorum. Her sabah üç kilometre koşuyorum. Sonra dükkâna gidiyorum. Ha bu arada annemin "öğretmen ol," babamın "doktor ol," abimin "polis ol," ablamların "şu ol, bu ol," önerilerinin hiçbirini dinlemedim. Ne yapmak istediğimi biliyordum ve bunun için uğraştım. Ne kadar kararlı olduğumu sonunda anladılar.

Evet, gastronomi okudum!

Hadi size bir güzel haber daha vereyim.

Ekmek dükkânını açtım!

Hem de gastronomi dördüncü sınıftayken. Okulun bitmesini bekleyemedim. Birinci sınıftan itibaren bir restoranda çalıştım. Bir yandan okuyup bir yandan çalışmak çok zordu ama başardım. Pes etmedim. Okula devam ederken İtalyanca dersleri aldım. Çok yoğun günlerdi ama açıkçası değdi de. Öğrenmek ne güzel şey...

Son sınıfta bir yarışmaya katıldık ortağımla birlikte. Gençlere fırsat tanımayı hedefleyen bir fikir ve proje yarışmasıydı. Çok iyi hazırlandık. Günlerce

dur durak bilmeden çalıştık. Ama sonunda kazandık. Jüri oyunu bizden yana kullandı.

Şundan emindim:

Eğer bir şeye sen gerçekten ve tüm kalbinle inanırsan, inandığın şey uğruna yeterince çalışırsan ve gayret gösterirsen herkes günün birinde sana inanıyor ve yolun açılıyor.

Yarışmada bize ekmek dükkânını açmak için ihtiyacımız olan paranın bir kısmını verdiler. Kendi biriktirdiklerimizi de ekledik ve dükkânı açtık. Bizim dükkânın her köşesinde uyumuşluğumuz vardır. İlk zamanlar çalışmaktan doğru düzgün evimize gidemezdik. Şimdi düzenimiz oturdu. Bütün gün dükkânda değiliz. Sık sık başka şehirlere gidiyor, yerel mutfakları araştırıyoruz. Bizimkilerin seneler boyu kalkıp gidemediği Karadeniz'e bir yılda dört kez gittik. Ortağımın gezmeye, öğrenmeye, yeniliğe açık biri olması benim için büyük şans.

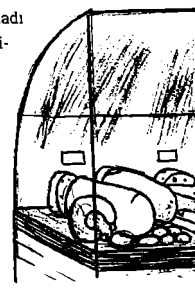
Hah, ortağımdan bahsedecektim size.

Hayatımda gördüğüm en tembel, en uyuşuk, en sabit insanla; hayatımda gördüğüm en çalışkan, en hareketli, en gezmeyi seven insanın aynı kişi olması bazen bana çok tuhaf geliyor.

Ama değişmek insana mahsus bir şey. Bunu gözlerimle gördüm...

O günden sonra, yani babasının deyimiyle tembel oğlanın, "Bana yardım et!" dediği günden sonra benim nasıl çaresizce düşündüğümü hatırlarsınız. Çareyi babamın Yunus abi için söylediği, "**İnsan kendi kendini yetiştirebilir.**" cümlesinde bulmuştum. Babam çok haklıydı. Bununla beraber annemin de dediği gibi: **Çıkmadık candan umut kesilmezdi.** Tam bizim durumumuza uygun bir sözdü.

Uysal Duran, anne babası onu "tembel oğlan" diye etiketlediği için yıllarını yatarak geçirmişti. Ama sonuçta hâlâ hayattaydı ve zararın neresinden dönülse o kadar kârdı. Bunun için ona harika bir çalışma planı hazırladım. Alıştıra alıştıra başladı çalışmaya. Fakat okumanın, öğrenmenin, yaşamanın tadını alınca bırakamadı bir daha. Uysal Duran'ın günlerini kütüphanelerde, tiyatrolarda, sanat galerilerinde, müzelerde, söyleşilerde nasıl geçirdiğini; eline aldığı her kitabı müthiş bir iştahla okuduğunu, her gün bir saat yürüyüş yaptığını, öğ-

renmek için nasıl can attığını ve nasıl değiştiğini gözlerimle gördüm.

Sami amcanın hayalindeki çocuk nasıl biriydi bilmiyorum. Uysal Duran o hayali gerçekleştirememeyi kafasına takmıştı. Babasının hayalindeki çocuk gibi olmamasının, kendi değerinden bir şey kaybettirmeyeceğini söylediğimden beri yolumuz hep yan yanaydı. Yaşanmamış bir çocukluğu ve gençliği birlikte hızlandırılmış olarak kat ettik diyebilirim. Kızak kaymayı, bisiklete binmeyi, futbol oynamayı, yüzmeyi, basket atmayı, gitar çalmayı ve hatta saklambaç oynamayı bile benimle öğrendi. **Büyümeden yapılması gereken yüz şeyin beş yüzünü beraber yaptık.** Her yere birlikte gittik. Benim üniversiteyi bitirdiğim yıl o liseyi dışarıdan bitirdi. Hızlı hızlı verdi bütün dersleri.

Şimdi hem dükkânda benimle çalışıyor, hem üniversite sınavına hazırlanıyor. Ekonomi okuyacak. Bu konuda şanslı olduğunu düşünüyorum. Neticede adam zamanında bahçeye bozuk para ekmiş, para ağacı yetiştirmiş biri.

Ekonomi dünyası böyle ekonomist görmedi.

Para ağacı demişken, bu hikâyeyi hiç kimseye anlatmadık. Zaten anlatsak kim inanır? Ama hani o ilk gün, ağacın dalından koparttığım para vardı ya, o parayı çerçeveletip dükkânın duvarına asmayı ihmal etmedik. "Bizim para ağacımız işte bu dükkân!" diyor ortağım. Ben düzeltiyorum, "Hayır, bizim para ağacımız hayallerimiz ve gayretimiz, asıl güç biziz."

İşler iyi. Akşama bizimkiler dükkâna yemeğe gelecekler. Babama haşlama yapacağım. Sami amca ve yengenin de bizimle olmasını isterdik ama onlar geçen yıl memleketlerine döndüler. Orada tarlalarını ekip biçiyorlarmış. Ben Sami amcanın her domates kökünе bir de bozuk para ektiğinden eminim. Umut dünyası...

Bu arada abimin bir sıkıntısı var. Meslek değiştirmek istiyor. Bir arkadaşıyla birlikte yumurta işi yapacaklarmış. Yapsınlar. Ama bunun için önce babamı ve annemi ikna etmesi gerektiğini düşünüyor. Benden yardım istedi. Akşam bizimkilerle konuşacağım. Hayatta kaldığımız sürede harcadığımız enerjiyi, hayallerimizin peşinden gitmek için harcamamız gerektiğini anlatacağım.

Anlatırım. Sonuçta, bilmediğimiz işler değil..

Bu kitabın yazarı 1982 doğumlu ama henüz büyümedi. Sanki hâlâ çocukluğunda yaşıyor. En sevdiği şeyler: Oyun oynamak, masal dinlemek, hikâyeler uydurmak, sokakta gezmek, büyükleri sinir eden gıcık gıcık şeyler yapmak...

Sevmediği şeyler: Çikolatanın bitmesi, birinin "içine atlet giy" demesi, tam bir şeye dalmışken birinin yemeğe çağırması, herkesin her zaman saçma sapan kural koyabilmesi, her şeyin yetişkinlerin hakkı olması, hep onların haklı olması falan...

Korkuları: Hamam böcekleri ve çatık kaşlı büyükler...

Hayalleri: Ohooo, yazmakla bitmez...

Çocukları: Tuna, Mete, Name, bir de kendisi...

Taze kitapları: Dedemin Bakkalı, Dedemin Bakkalı–Çırak, Abartma Tozu, Babaannem Geri Döndü